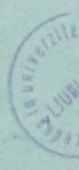

ANTON MARTIN SLOMSEK 1800 - 1862

PRVI MARIBORSKI SKOF NARODNI BUDITELJ VZGOJITELJ IN PISEC

BUENOS AIRES
SEPTEMBER
LETO 65

duhovno
življenje

8
+++
1998

Zgoraj: Mešani pevski zbor Primorje iz Ajdovščine je pel na svojem gostovanju v Argentini 19. aprila pri sv. maši v cerkvi Marije Pomagaj.

Zgoraj: Župnik iz Podrage Otmar Črnilogar (eden od prevajalcev zadnje slovenske izdaje Svetega pisma), ki je spremljal pevski zbor Primorje na njegovi turneji, somašuje z delegatom mons. Jožetom Škerbcem.

Druga vrsta od leve: Prof. dr. Franc Gnidovec praznuje biseromašniški jubilej v ožji družbi svojih slovenskih sosedov in prijateljev prav na dan mašniškega posvečenja, 3. julija. - Mladinska maša, ki jo je daroval p. dr. Alojzij Kukovica v mali dvorani Slovenske hiše 18. julija. - **Spodnje tri slike:** 29. mladinski glasbeni večer v Slovenski hiši v soboto, 25. julija. Mladinski pevski zbor iz San Justa pod vodstvom Andrejke Selan Vombergar - Nastop Misijonske skupine na glasbenem večeru - Prof. Ivan Vombergar med izvajanjem samostojne točke te glasbene prireditve. - **Foto:** Pavlinka Vombergar

GOSPODOV DAN

LOJZE KUKOVICA

Na letošnji binkoštni praznik, 31. maja, je papež Janez Pavel II. naslovil na celotno Cerkev obširno apostolsko pismo z naslovom „Gospodov dan“ (Dies Domini) o praznovanju nedelje. Pismo obsega poleg uvoda in zaključka 5 poglavij. Ni mogoče v kratkem članku predstaviti vsega bogastva tega dokumenta, zato bom iz pisma povzel le nekatere misli.

Gospodov dan - tako začenja papež svoje pismo - je v zgodovini Cerkve imel vedno neko privilegirano mesto, ker je v ozki zvezi z osrednjo krščansko skrivnostjo, Gospodovim vstajenjem. Vsaka nedelja je mala, vsak teden obnavljana velika noč, v kateri Cerkev vedno znova praznuje zmago Kristusa nad grehom in smrtjo. Nedelja je pa obenem tudi spomin na rojstvo sveta, ko je Bog v svoji nedoumljivi ljubezni sklenil ustvariti svet in v njem človeka kot njegov vrh. Končno je nedelja tudi predpoda in pričakovanje „zadnjega dne“ človeške zgodovine, ko bo Kristus naredil „nov svet“.

Vsaka nedelja torej obnavlja spomin Kristusovega vstajenja, zato vedno znova radostno vzklika: „**To je dan, ki ga je naredil Gospod.**“ Na ta temeljni pomen nedelje je opozoril tudi 2. vatikanski koncil z besedami: „Velikonočno skrivnost... obhaja Cerkev vsak osmi dan; zato se ta po pravici imenuje 'Gospodov dan ali nedelja'." Do pred nedavnim je obhajanje nedelje v krščanskih deželah bilo lažje kot danes, ko spremenjeni družbeni in gospodarski pogoji pogosto otežkočajo religiozno praznovanje nedelje. Poleg tega se je v modernem času začela uvajati navada „weekendov“, „koncev tedna“, kot časa, izključno posvečenega oddihu, športnim in kulturnim prireditvam ter zabavam. Papež opozarja, da kristjani ne smemo zamenjati praznovanja nedelje s „konci tedna“, ker ti v precejšnji meri izpraznijo religiozno vsebino nedelje. To ima za posledico, da se tudi v tradicionalnih krščanskih deželah resno manjša prisotnost kristjanov pri nedeljski evharistiji. Druga težava obstaja tudi v tem, da v mnogih deželah primanjkuje duhovnikov in se zato verniki ne morejo udeleževati nedeljske evharistije.

Nedelja - veselo praznovanje božjega stvarjenja

Ko je v šestih dneh - kakor v pesniški obliki Sveto pismo opisuje božje stvarjenje - Bog ustvaril svet, je „sedmi dan počival od vsega dela, ki ga je naredil“. Tako se je Bog v nekem oziru postavil človeku za zgled. Človekov namen na zemlji namreč ni samo to, da na njej prebiva, temveč je poklican tudi, da kot božji sodelavec dograja svet. Tako so prva poglavja Svetega pisma tudi prvi „evangelij dela“. A Bog ni za človeka le zgled dela, temveč tudi počitka, kajti po 6 dneh dela je sedmi dan počival. Sedmi dan je to govorjenje Svetega pisma treba pravilno razumeti, kajti Bog nikdar ne počiva, saj je po svojem bistvu sama dejavnost in življenje.

Kakor je torej Bog po storjenem delu počival, naj počiva tudi človek.

Dan počitka je Bog „blagoslovil“ in „posvetil“. Sicer mora človek ves svoj čas živeti v znamenju proslavljanja in zahvale Bogu, vendar pa potrebuje poleg tega še poseben čas izredne molitve, da se bolj živo zave odvisnosti od Boga. Nedelja je torej dan počitka in proslavljanja božjega stvariteljskega dela, kot je bila sobota v Stari zavezi. Človeka spominja, da vsak čas pripada Bogu in da mora človek to resnico imeti vedno v svoji zavesti.

Nedelja - Kristusov dan

V Novi zavezi je sobota nadomestila nedelja, dan Kristusovega vstajenja. Evangeliji poročajo, da je Kristus vstal „prvi dan po soboti“. Na drugo nedeljo, binkoštno, je Kristus tudi poslal Svetega Duha na prvo Cerkev. Zato se je že od apostolskih

časov nedelja imenovala „Gospodov dan“. Kot je prvi dan v tednu Bog začel ustvarjati svet, tako je prvi dan v tednu v Novi zavezi Bog v Kristusu začel ustvarjati novo stvarstvo. V tem smislu sv. Pavel govori o kristjanih kot „novih stvarih“. Zato se kristjani vsako nedeljo radostno spominjamo svojega odrešenja. Iz tega razloga na primer Cerkev tudi priporoča, naj se krščevanje vrši, kadar je mogoče, na velikonočno vigilijo ali pa na nedelje.

Cerkveni očetje so kmalu začeli nedeljo imenovati tudi „osmi dan“, s čimer so hoteli izpovedati resnico, da je nedelja ne le prvi dan „novega veka“, temveč tudi simbol „prihodnjega veka“, konca časov in začetka večnosti. V tem smislu govori sv. Avguštin o „osmem dnevu“ kot „dnevu počitka in miru, miru brez zatona“. Tako praznovanje nedelje kot „prvega dne“, a hkrati tudi „osmega dne“ opominja kristjana na izvor in cilj njegovega življenja.

Nedelja je pa tudi dan Svetega Duha, „dan ognja“, kot ga imenujejo cerkveni očetje, ko je Sveti Duh prišel na apostole na binkoštno nedeljo v podobi ognjenih plamenov. Sveti Duh

je bil veliki dar vstalega Kristusa svojim učencem na velikonočni večer, ko je dihnil vanje, rekoč: „Prejmite Svetega Duha, katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni, katerim jih zadržite, so jim zadržani...“ Tako se vsaka nedelja spremeni tudi v malo „binkoštno nedeljo“, nedeljo Svetega Duha. Iz teh razlogov je lahko razumeti, zakaj se Cerkev praznovanju nedelje ne more odpovedati, ker gre za obhajanje osrednjih krščanskih skrivnosti.

Nedelja - dan Cerkve

Nedelja pa ni le spomin na neki veliki dogodek iz preteklosti - Kristusovo vstajenje - ampak je tudi praznovanje njegove žive navzočnosti med njegovim ljudstvom. Da se ta navzočnost primerno obhaja, ni zadosti, da kristjani molimo posamič in vsak zase. Saj tudi nismo bili odrešeni kot posamezniki, ampak kot člani novozaveznega božjega ljudstva. Ta edinost vseh kristjanov se javlja na zunaj, ko verniki prihajajo skupaj k maši, k temu najvišjemu liturgičnemu opravilu. Tedaj se živo zavedó in to tudi pred drugimi izpričajo, da so skupnost odrešenih, sestavljena iz ljudi „vseh ras, jezikov, narodov in ljudstev“. Tako današnji kristjani posnemajo prva krščanska občestva, kakršna opisujejo Apostolska dela.

Evharistična daritev, ki je vrh novozaveznega proslavljanja Boga, tudi hrani in oblikuje Cerkev, kajti, kot pravi sv. Pavel, „tudi če nas je več, smo en sam kruh in eno samo telo, ker smo deležni enega samega kruha“ (1 Kor 10, 17). To se sicer uresniči pri vsaki sveti maši, a na poseben način se to kaže pri nedeljskih mašah, ko vse krščansko občestvo praznuje spomin na Kristusovo vstajenje. Pri nedeljskih mašah verniki na poseben način podoživljajo, kar so doživeli apostoli, ko se jim je na velikonočni večer prikazal vstali Zveličar. Tako kot njim takrat, prihaja od tedaj do vseh rodov Kristusov pozdrav: „Mir z vami!“ Tesna zveza

med vstalim Kristusom in evharistijo je nakazana tudi v evangeliju sv. Luka, ko poroča o srečanju Jezusa z dvema učencema na poti v Emavs. Potem ko ju je Jezus poučil o skrivnosti svojega trpljenja in vstajenja, je sedel z njima k mizi, „vzel v roke kruh, izrekel blagoslov, ga razlomil in jima ga dal“. Tedaj sta ga prepoznala.

Nedeljska maša vernike tudi spominja, da so na poti proti večni domovini. Od nedelje do nedelje se vsa

veselo pohitite k evharističnemu srečanju, zakaj to je vaše proslavljanje Boga. Kakšen izgovor bodo pred Bogom mogli najti tisti, ki ne pridejo na Gospodov dan k poslušanju besede življenja in hranjenju z božjo hrano, ki je večna? Pogosto so kristjani v časih preganjanj morali praznovanje nedelje plačati celo s smrtjo. Takole so odgovorili neki mučenci tistega časa sodniku, ki jih je zaradi obiska maše obsodil na smrt: „Brez vsakega strahu smo obhajali Gospodovo večerjo, ker se je ne sme opustiti. To je naš zakon. Mi ne moremo živeti brez Gospodove večerje.“

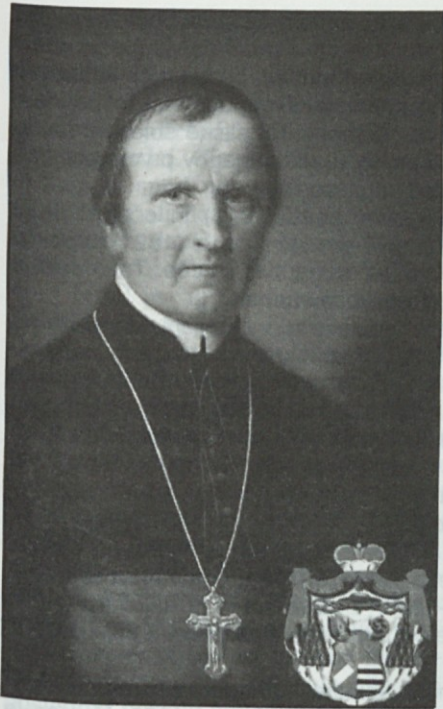
V začetku Cerkvi ni bilo potrebno predpisovati dolžnosti nedeljske sv. maše. Šele pozneje, ko se je verska vnema začela ohlajati, je Cerkev to začela izrecno ukazovati. Danes je v cerkvenem zakoniku iz leta 1983 poseben predpis, ki pravi: „V nedeljo in druge zapovedane praznike imajo verniki dolžnost udeležiti se maše“ (kan. 1247). Kot v junaških časih prvih stoletij, imajo tudi danes mnogi verniki velike težave za življenje po veri. Okolje, v katerem jim je živeti, je veri pogosto sovražno ali pa vsaj brezbrizno. Če naj v takšnem okolju posamezniki ohranijo vero, je nujno, da najdejo oporo v skupnosti. Za takšne je še posebej važno, da se morejo ob nedeljah srečati pri evharistični daritvi z brati.

Čeprav je res, da je sv. maša središče nedelje, pa ne bi bilo prav, če bi le nanjo omejili nedeljsko dolžnost. Pravilno se obhaja nedelja, če se v neki meri vsa preživi v hvaležnem in veselem spominu na odrešilno delo Kristusa. Zato naj bi Kristusovi učenci tudi ostali nedeljski čas porabili npr. za poglobljanje družinskih in družbenih odnosov in seveda tudi za zdrav oddih ter razvedrilo. Ker je v sodobni družbi vedno manj religioznega duha, Cerkev vabi vernike, naj se ne zadovoljé pri praznovanju nedelje z minimalnimi zahtevami, temveč naj skušajo nedelje preživljati v vedno bolj intenzivnem religioznem duhu.

Cerkev bliža zadnjemu „Gospodovemu dnev“ - dnev, ki ne bo poznal zatona. Pri vsaki nedeljski maši se vernikom veča in krepi hrepenenje po cilju njih zemeljskega romanja. Še več, daje se jim neki predokus veselja in sreče novih nebes in nove zemlje, ki jih Bog pripravlja svojemu ljudstvu.

Ker je evharistična daritev središče in vrh nedelje, je razumljivo, zakaj je Cerkev od vseh početkov spominjala kristjane na dolžnost, da se je udeležujejo. Že v tretjem stoletju, torej v času preganjanj, opozarja pisec spisa „Pouk apostolov“ vernike: „Na Gospodov dan pustite vse drugo in

OSEBNOST

Antona Martina Slomška

okolja, idejnimi in ideološkimi tokovi, ki so vdrali tudi v njegovo škofijo. Spričo vsega tega je živo čutil versko - vzgojno, kulturno, narodnostno in teološko - pastoralno poslanstvo. V moči tega poslanstva je posegel v zgodovino slovenskega naroda s svojimi enkratnimi, naravnost preroškimi potezami, kakor so: pospeševanje šolstva, pisanje učbenikov, Mohorjeva družba, prenos škofijskega sedeža v Maribor, prva visoka šola v Mariboru, vsesplošna verska, duhovna in moralna prenova škofije...

SLOMŠEK - svetniška osebnost, se pravi osebnost z globokim izkustvom vere sredi svojedobnega sveta, z razumevanjem za ta svet in z ljubeznijo do njega. Ni kazal poti, poka-teri sam ne bi hodil. Ni nalagal breme-na, ki ga sam ne bi nosil. Kar je govoril, je delal. Kar je učil, je živel. Pri njem gre za harmonično osebnost s treznim presojanjem svoje sedan-josti in s preroškim presojanjem svoje sedanjosti in s preroškim vidom v pri-hodnost.

SLOMŠEK - svetniška osebnost z ekumenskim duhom, z globoko ljubez-nijo do svoje in tuje svobode, s popo-лно predanostjo Bogu, Cerkvi in lju-

dem. Z bratovščino sv. Cirila in Metoda je v ekumenskem duhu posegel v za-deve vesoljne cerkve in kot apostol edinosti vabil vzhod in zahod k uredničevanju Kristusovega naročila: Naj bodo vsi eno.

SLOMŠEK - apostolska osebnost. Kot apostolski vizitator se je trikrat od-pravil na pot in s pooblastilom papeža Pija IX. vizitiral benediktinske samos-tane v srednji Evropi, prenavljal živ-ljenje in delovanje redovnikov, odpra-vljal posledice strogega janzenizma, uradniško togega jožefizma in raz-puščenosti liberalizma ter vnašal zdra-vega duha v nekdanja središča in žarišča verskega in kulturnega življen-ja v Evropi.

Vse to izpričuje Slomškovo izredno notranjo moč, ki je ni mogoče razložiti drugače kakor s posebnim božjim po-segom v njegovo življenje in z njegovo osebno svetostjo. Svetost je rezultan-ta vseh komponent njegove osebnosti. To potrjuje prepričanje slovenskega naroda od njegove smrti do danes.

*dr. Franc Kramberger,
mariborski škof*

V Mariboru, 1.9.1995

Nedelja - dan človeka

„Bodi blagoslovljen tisti, ki je dvig-nil nedeljo nad vse druge dneve. Nebesa in zemlja, ljudje in angeli se ta dan predajajo veselju.“ Ta vzklik zahodne liturgije je le eden premno-gih drugih slovesnih vzklikov veselja, ki jih Cerkev uporablja pri evharistični daritvi tako na zahodu kot na vzhodu. Že omenjeni spis „Pouk apostolov“ vzpodbuja vernike: „Prvi dan v tednu bodite vsi veseli!“ In sv. Avguštin dostav-lja: „Na vsako nedeljo se prekine post in se moli stojé v znak vstajenja in obenem se vsako nedeljo poje tudi aleluja.“

Kot so se učenci razveselili, ko so videli vstalega Gospoda, tako je za nas kristjane nedelja dan veselja. Se ni mar z vstajenjem izpolnila Kristu-sova obljuba, dana pri zadnji večerji:

„Žalostni boste, a vaša žalost se bo spremenila v veselje.“ Praznično obhajanje nedeljske evharistije izraža veselje, ki ga Kristus daje svoji Cerkvi po daru Svetega Duha, saj veselje je prav eden sadov Svetega Duha.

Veselje mora seveda prepajati ce-lotno kristjanovo življenje, ne le en dan v tednu. Vendar je pa nedelja še posebej primeren dan za veselje. Tega veselja ne smemo istovetiti s površnimi užitki, ki za trenutke lahko omamijo človekove čute, potem pa pustijo v srcu nezadovoljstvo, nemir in pogosto očitke vesti. Krščansko veselje je vse nekaj drugega, bolj čistega, trajnega in tolažilnega, ki more človeka osrečevati celo v noči trpljenja in duhovne suhote. Vendar pa spet ni nobenega nasprotja med krščanskim in pristnim človeškim ve-seljem. Nasprotno, saj ima človeško

veselje svoj zadnji vir ravno v veselju povelčanega Kristusa.

Nedelja je končno tudi dan počitka. Skozi nekaj stoletij kristjani niso mogli na isti dan obhajati dan počitka in bogoslužnega opravila, ker civilni zakoni niso priznali nedeljo za religi-ozni dan. Podobne omejitve trpijo kri-stjani še danes v nekaterih deželah. In vendar je prekinjanje delovnih dni z dnevi počitka utemeljeno v sami človeški naravi. Po Svetem pišmu je počitek celo nekaj „svetega“. Človek mora po napornih šestih dneh dela priti do bolj žive zavesti, da je Bog gospodar vsega, kajti čudovita moč, ki jo je človek prejel od Boga, ga lah-ko zapelje, da pozabi, da je stvarnik in gospod sveta le Bog. Iz tega razlo-ga je Cerkev tudi vedno branila pravi-co človeka do nedeljskega počitka.

Drugič konec

SLOMŠKOVA ŽIVLJENJSKA POT

STANKO JANEŽIČ

Zgodovino naroda ne pišejo le kralji, vojskovodje, grofje in uspešni gospodarstveniki, temveč jo še bolj in kar odločujoče pišejo močne duhovne osebnosti in kulturni ustvarjalci, ki so izšli iz različnih plasti fizično čvrstega in moralno zdravega ljudstva.

Eden izmed najbolj pomembnih takšnih tvorcev slovenske zgodovine je bil mariborski škof Anton Martin Slomšek. Bog ga je ob pravem času poklical, da je kot Mojzes Izraelce spodbujal in učil slovensko ljudstvo in ga vodil v obljubljeni deželo narodne zavesti, resnične kulture in večnega odrešenja.

Slomškovo vodilo „Prava vera vam bodi luč, materin jezik vam bodi ključ do zveličanske narodne omike“ je bilo nad sto let glavni slovenskega naroda življenjski kašipot. Mnogim je to še danes.

Škof Slomšek se je rodil 26. novembra 1800 na Slomu v župniji Ponikva blizu Celja. Njegov oče je bil Marko, kmet in usnjar, mati pa Marija Zorko, rojena v župniji Črešnjice. Svojemu prvorojencu sta dala ime Anton, za njim pa sta imela še 7 otrok, vendar sta dva kmalu po rojstvu umrla in ob zadnjem porodu je umrla tudi mati, leta 1816 (2. januarja), ko je bilo Antonu, bodočemu škofu, šele dobrih 15 let. Prav na mater, ki je bila iskreno pobožna, pa tudi blagega in veselega značaja ter dobra pevka, je bil njen prvi sin močno navezan.

Vsekakor je ohranil škof Slomšek na svoja otroška leta lepe spomine. Kot pastirček je svojim vrstnikom včasih tudi popridigal s stopnic podružnične cerkve sv. Ožbalta. Sicer pa

je moral pridno pomagati očetu pri delu na obširni kmetiji. Takratni kaplan v Ponikvi Jakob Prašnikar, ki je pri sebi, poleti kar na prostem, pod orehom pri cerkvi, učil ukaželjne dečke brati in pisati, je hitro odkril nadarjenost in pridnost mladega Slomška ter mu pomagal v celjske šole, pa naj je dečkov oče Marko še tako hotel, da bi njegov prvorojenec za njim kmetoval na domačem posestvu.

Zlasti po zgodnji materini smrti (1816) in očetovi drugi poroki (1818) ter tudi njegovi skorajšnji smrti (1821) je postal duhovnik Prašnikar Slomšku druga mati in oče. Tako zelo je zanj skrbel in mu vsestransko pomagal.

Svoj študij je Slomšek nadaljeval v Ljubljani, kjer se je na liceju (1818/20) spoprijateljil s sošolcem, poznejšim znamenitim pesnikom Francetom Prešernom, potem v Senju in končno v Celovcu, kjer je leta 1825 končal bogoslovje, posvečen pa bil že kot tretjeletnik, 8. septembra 1824. Novo mašo je imel v Olimju (blizu Podčetrka), kjer je takrat župnikoval njegov dobrotnik Jakob Prašnikar, ki je na slovesnosti novomašniku tudi pridigal.

Kaplansko službo je Slomšek opravljal najprej na Bizeljskem pri Brežicah, v letih 1825-1827, nato pa v Novi cerkvi pri Vojniku, v letih 1827-1829. V obeh krajih je deloval z veliko gorečnostjo in bil med ljudmi zelo priljubljen. Tu je napisal tudi več pesmi.

Potem je bil Slomšek spiritual - duhovni voditelj bogoslovcev v Celovcu, in to 9 let, vse do jeseni 1938. Ves se je predal vzgoji bodočih duhovnikov, pomagal pa tudi v dušnem pastirstvu, mnogo je zlasti pridigal in spovedoval.

V oktobru 1838 je Slomšek nastopil novo službo. Postal je nadžupnik in dekan v Vuzenici ob Dravi. Tu je kot moder in goreč dušni pastir deloval do leta 1844. Bil je tudi šolski nadzornik, hkrati pa je zaslovel kot vzgojni pisatelj.

V oktobru 1844 je bil Slomšek umeščen za stolnega kanonika pri Sv. Andražu v Labotski dolini, v marcu 1846 pa je bil imenovan za celjskega župnika in opata. Komaj pa se je prav umestil v Celju in začel z delom, je bil izbran za lavantinskega škofa. Sredi junija se je poslovil od Celja, 5. julija 1846 je v Salzburgu prejel škofovsko posvečenje, 19. julija pa je bil ustoličen v svoji stolni cerkvi pri Sv. Andražu. Kot škof si je privzel še drugo, svoje birmansko ime - Martin, po svojem birmanskem botru.

Kot škof je Slomšek stoloval pri Sv. Andražu do leta 1859, ko je v mesecu septembru prenesel sedež lavantinske škofije v Maribor. Tu je umrl 24. septembra 1862. leta.

MATERNI JEZIK JE NAJDRAŽJA DOTA

Anton Martin Slomšek

Kdor svoj materni jezik zavrže ter ga pozabi in zapusti, je zmedenemu pijancu podoben, ki zlato v prah potepta in ne ve, koliko škodo si dela. Starejši Slovenci, ki slovenje znajo, pa svojih otrok kar (nič) slovenjega jezika ne učijo, so nehvaležni hišniki, ki svojim otrokom drago domačo reč, slovenski jezik, zapravijo, katerega so jim njihovi dedi izročili. Podobni so taki očetje in matere slabim gospodarjem, ki svojo očetno gospodarstvo prodajo, drugo pohištvo kupujejo, poslednjič (končno) pa večidel beraško palico najdejo. Kar je oče dobrega od svojih starih prejel, mora

svojemu sinu zapustiti, in kar se je mati od svoje matere hvalevrednega naučila, bo tudi svoji hčeri zapustila. **Materni jezik je najdražja dota, ki smo jo od svojih starih zadobili; skrbno smo ga dolžni ohraniti, olepšati in svojim mlajšim zapustiti.** Človeški jezik je talent, katerega je nam Gospod nebes in zemlje izročil, da bi z njim barantali (kupčevali) in veliko dobička storili. Kdor svoj materni slovenski jezik pozabi, malopridno svoj talent zakoplje; Bog bo enbart (nekoč) terjal in vsi zaničevalci svojega poštenega jezika bojo v vunajno (zunanjo) temo potisnjeni.

Oj, ljubi, lep in pošten slovenski materni jezik, s katerim sem prvič svojo ljubeznivo mamo in dobrega ateja klical, v katerem so me moja mati učili Boga spoznati, v katerem sem prvobart (prvikrat) svojega Stvarnika častil - tebe hočem kakor najdražji spomin svojih rajnih staršev hvaležno spoštovati in ohraniti, za tvojo čast in lepoto po pameti, kolikor premorem, skrbeti; v slovenjem jeziku do svoje poslednje ure Boga najrajši hvaliti; v slovenjem jeziku moje ljube brate in sestre Slovence najrajši učiti; in želim, kakor hvaležen sin svoje ljube matere, da kakor je moja prva beseda slovenja bila, naj tudi moja poslednja beseda slovenja bo.

MOLITEV V DUHOVNI PRIPRAVI NA SLOMŠKOVO BEATIFIKACIJO

Nebeški Oče, hvala ti za uspešen sklep postopka za beatifikacijo škofa Antona Martina Slomška. Uresničujejo se molitve in pričakovanja našega naroda, odkar smo vstopili v občestvo katoliške Cerkve in postali tvoji ljubljani otroci. Blagoslavljalj našo duhovno pripravo na slovesno razglasitev, ko bomo v škofu Antonu Martinu Slomšku dobili prvega slovenskega svetnika in domačega vzornika krščanskega življenja. Ohranjaj v zdravju in duhovni moči našega papeža Janeza Pavla, da bo lahko uresničeval pota in cilje duhovne priprave na sveto leto 2000 in da se bomo z njim srečali na Slomškovi beatifikaciji. Razsvetluj naše škofe, duhovnike, redovnike, redovnice in vse Slovence, doma in po svetu, da bomo v slovensko sinodalno prenovu vključevali duhovno pripravo na Slomškovo beatifikacijo in pod Marijinim varstvom stopili na pot svetosti. Tako nam bo sveta vera še v večji meri luč, materni jezik pa ključ do zveličavne narodove omike.

To te prosimo, po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

VABILO PAPEŽU

Janezu Pavlu II.

*Sveti oče,
škofje, člani slovenske škofovske
konference, zbrani na izredni seji 10.
julija 1998 v Ljubljani, ob objavi
odloka o čudežu na priprošnje Božje-
ga služabnika Antona Martina Slom-
ška, lavantinskega škofa, ponižno
prosimo vašo Svetost za posebno na-
klonjenost, da bi omenjenega Božje-*

*ga služabnika razglasili za blažene-
ga ob svojem apostolskem obisku v
Sloveniji.*

*Najprimernejši kraj za takšno
slovesno dejanje se zdi Maribor, ško-
fijski sedež škofa Slomška, datum pa
tretja obletnica Vašega pastoralnega
obiska v Sloveniji, to je maja 1999.*

*Svetost! Razlog, ki nas opogumlja,
da Vas prosimo za to izredno
naklonjenost, je nelahki položaj
vernikov v naši deželi. Vaša navzočnost
in Vaša beseda bi nas zelo okrepili: „Potrdi
svoje brate“ (Lk 22,32).*

*V upanju na srečanje s Petrovim
naslednikom na slovenski zemlji
želimo trije škofje ordinariji Vaši
Svetosti vse dobro od Gospoda in
ponižno prosimo Vašega apostolskega
blagoslova za nas in za naše
vernike.*

Franc Rode, ljubljanski nadškof

Franc Kramberger, mariborski škof

Metod Pirih, koprski škof

Pogled na stransko kapelo mariborske stolnice, kjer počivajo zemeljski ostanki škofa Antona Martina Slomška

SAMO ENO JE POTREBNO

ALOJZ REBULA

Spoštovani,
stojimo pred rojstnim domom enega največjih Slovencev. A to ni tista ponižna kmečka hiša, ki ji je zapel slavo pesnik Gregorčič:

*Mogočna nisi ne prostorna
in slavil te umetnik ni,
bolj kot bogata si uborna,
preprosta selska hiša ti!*

Friderik Baraga se je rodil v temle grofovskem dvorcu, iz katerega se je potem preselil v pravi grad, iz njega pa v udobno študentsko življenje, v katerem ni bilo klasičnega študentskega stradanja.

Katero življenjsko izhodišče bi bilo mogoče temu fantu zgovorneje kazati v svetsko uspešnost, v hranjenje in večanje domačega imetja, v bogato ženitev in v blestečo kariero, v čim bližji senci dunajskega cesarskega dvora?

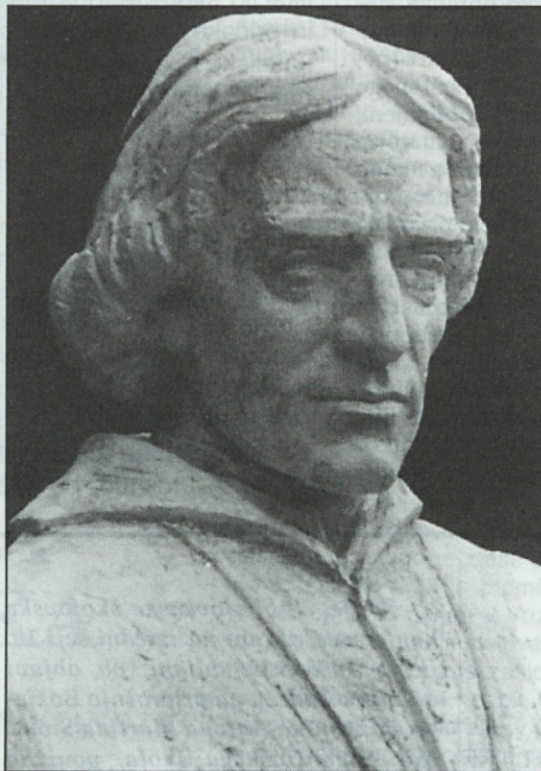
Mladi Friderik Baraga je tej perspektivi rekel ne. Geslo svojega življenja si je zapisal v srce dvajset let prej, preden si ga je zapisal na svoj škofovski grb: UNUM EST NECESARIUM - Samo eno je potrebno.

Beseda Božjega učitelja, izrečena v Lazarjevi hiši v Betaniji, ko je Marta zaskrbljeno kuhala, Marija pa željno poslušala ob njegovih nogah.

Poglejmo!

Kaj ni nadvse potrebno, da imamo lepó urejeno družbeno sožitje, ali ni torej nadvse potrebna politika? In kaj ni nadvse potrebno, da jemo, pijemo in se oblačimo, ali torej ni nadvse potrebno gospodarstvo? Kaj ni nadvse potrebno, da smo zdravi in je torej nadvse potrebno zdravstvo? Kaj ni nadvse potrebno, da si olajšamo fizično stisko življenja, torej je nadvse potrebna tehnika? Kaj ni nadvse potrebe, če hočemo sproščeno in zdravo živeti, šport?

Kristus ne zanika teh kategorij: ne zavrača politike, čeprav se ji ne zapiše; ne zavrača gospodarstva, saj sam množi vino, kruh in ribe; kar se tiče zdravstva, je to pravzaprav področje njegovega zunanjega delovanja, saj zdravi vse mogoče bolezni; ne zavrača tehnike, sicer se ne bi vozil v tehničnem izdelku, čolnu; če je šport restavracija telesnih sil, potem ga tudi ne zavrača, ko pa sam navaja svoje apos-

FRANCE AHČIN: FRIDERIK BARAGA

tole, naj se umaknejo od množice in se oddahnejo.

Za svojim Učiteljem je sprejemal vse to tudi Baraga.

Na tem svetu so bili tudi zanj zanimivi in potrebni: gospodarstvo, politika, zdravstvo, tehnika, šport...

V politiki je na primer imel Baraga svoje mnenje o amerškem predsedniku Lincolnu. Glede gospodarstva se je poskusil s trgovskim zastopstvom in s kmečkim gospodarstvom. Bolnim Indijancem se je posvečal bolj kot katehnikom kot zdravnik. S simpatijo je spremljal tehnični povzdig mlade Amerike in navdušeno prvič sedel na vlak med Detroitom in New Yorkom. S krpljami na nogah je izvajal najtežjega od vseh športov.

Skratka: v celoti je živel svoj čas. A zares potrebno, edinopotrebno, je bilo za tega Dolenjca, rojenega za Absolutno, nekaj drugega.

Kaj je bilo? Kaj bi odgovoril, če bi ga vprašali, kaj je zanj edinopotrebno?

Ni dvoma, kaj bi odgovoril: v bliskoviti kratkosti našega življenja je edinopotrebno verjeti v Boga, verjeti v Kristusa, verjeti v Cerkev, verjeti v večno življenje in priti vanj.

Usoda tega vélikega Slovenca nam je danes predvsem memento presežnega, memento večnega.

V tem je njena izzivalnost v času, ki se je ves delirično obesil na minljivost, na ta krhki, neobstojni, bolj tegobni kot veseli danes.

Slovenski kristjan bi morda utegnil danes, v novem poganstvu, v katerem živimo, zapusti posebnemu kompleksu prilagodljivosti, češ, izpostavimo v Baragu bolj civilizatorja kot evangelizatorja, bolj bojevnika za povzdig Indijancev kot oznanjevalca Kristusa.

Sam Baraga bi nas zavrnil. Takšna prilagodljivost bi potvarjala Baragov lik. Ni dvoma, da je bil Baraga velik civilizator. O tem govori vse, kar je napravil za Indijance; vse knjige, ki jih je napisal zanje v njihovem jeziku, začeniši s slovnico in slovarjem; vsi njegovi napor, da bi indijanskega človeka obvaroval pred alkoholom, to perverzno valuto, s katero je evropski trgovec kupoval kože njegovih gozdnih živali; o tem govorijo vsi napor, ki jih je vložil, da bi Indijance iztrgal nomadstvu in jih kot poljedelce privezal na zemljo. Vse to dela iz Baraga enega velikih in naprednih človekoljubov stoletja, ki je (kakor njegov škofovski in svetniški sobrat Slomšek) celo prehitel uradno linijo Cerkve, ki se je nacionalnemu vprašanju odprla šele pozneje. To priznanje mu je v Ameriki že za življenje dala tudi protestantska stran, kakor so mu na človeški ravni sodobniki dajali priznanje žlahtnega človeka in ugajenega gentlemana. Vendar ostaja dejstvo, da čez ocean ni šel prvenstveno civilizirat, ampak oznanjevat evangelij.

Bolj kot civilizacijskega nam je Friderik Baraga memento večnega.

Rešitev neumrjočih duš - to je njegova kraljevska sintagma.

Baraga je šel čez ocean za to, kar mu je bilo edinopotrebno za to, kar je za neverujoče halucinacija, a kar ima za kristjana isto neizpodbitno veljavo že dva tisoč let: edino potrebno, na katerem tudi stoji in pade krščanstvo:

to je vera, da z grobom ni vsega konec, da se z grobom najveličastnejše šele začneja.

Prejšnje, scientistično stoletje je verjelo v drugačno edinopotrebnost: to je bila znanost, ki naj bi človeka pripeljala v zemeljski raj. Raj, ki je sledil, je preko etap dveh svetovnih vojn prišel do grozot Bosne in Ruande.

Naše marksistično stoletje je - tudi na teh tleh - proglasilo neko drugo edinopotrebnost: ekonomijo, a se je zrušilo prav na ekonomiji. Kaže, da je edinopotrebnost, ki jo proglašajo zdaj novi liberalizem, užitek. a ta ideologija se razbija ob brezizhodnosti moderne umetnosti, ob begu v mamilaštvo in konzumu tabletne industrije.

Vendar bi bil Baraga lahko napisal na svoj grb tudi neko drugo besedo. Ta ne bi bila nič manj izzivalna za naš čas. To je beseda, ki jo najdemo v enem od njegovih pisem sestri Amaliji.

„Neskončno sem srečen,” se glasi tista beseda. Ta vzklik se mu ni izvil v kakšnem komfortnem hotelu, ampak v koči s streho iz brezovega lubja, kjer je moral ob dežju odpreti dežnik, papirje na mizi pa pokriti z odejo.

To nikakor ni kakšen osamljen, eksaltiran vzklik v njegovi korespondenci. Takih izjav sreče je nešteto. Sobrat ci. Takih izjav sreče je nešteto. Sobrat misijonar, Italijan Mazzucchelli, ki ga je obiskal, si je zapisal: „Baraga sem našel srečnega kakor v rajju.”

To je bila pač sreča človeka, ki se je čutil v srcu osrečujočega smisla. Smisla, za katerega se je prepuščal lupinastim čolnom na velikih jezerih, na stotine kilometrov krpeljaril po snegu, spal na prostem v gozdovih, a v katerem je našel tudi svojo potešitev in svojo srečo.

Baraga nam je torej danes referenca ne samo polnosti življenjskega smi-

sla, ki ga daje Kristus, ampak tudi njegove psihološke pozitivnosti, njegove osrečujočnosti.

„Neskončno sem srečen” - presunljiv je ta klic iz let, ko je drug veliki slovenski duh, ki mu ni bila dana Baragova vera, rekel o sebi: „Obup, življenja gnus začela boje - Erinije vse so se ga polastile.”

Tako se nam danes Friderik Baraga, ta uglajeni gentleman, ta ljubezniva človeška pojava, ta humanistični civilizator dejansko predstavlja, če hočemo sprejeti njegovo sporočilo, kot velika, svetla provokacija temu našemu času: provokacija, ki nas kliče k smislu in cilju življenja.

In to v ljubeči zvestobi lastnim koreninam.

Ta intelektualec je bil že prostorsko preveč oddaljen od Slovenije, da bi ga mogla oplaziti čopovsko-prešernovska renesansa. Toda „dva tisoč ur daleč”, kakor je zapisal, od domovine, sredi polarne zime Gornjega jezera, je pisal knjige v slovenščini: eni od njih, *Premišljevanje o štirih poslednjih rečeh*, pa je napisal uvod, nagovor svojim daljnim rojakom, ki sodi med najpretresljivejše izlive ljubezni do slovenske domovine.

„Preljubi moji Kranjci! Šest let je že preteklo, kar sem zapustil našo ljubo kranjsko deželo, kar sem nehal božjo besedo svojim preljubim Kranjcem oznanjati. Ali dasiravno sem tako

Storimo, kar moremo. Čutimo, da je to neizmerno malo, da smo neozdravljivo grešni, toda ne obupajmo. Bogu so bolj všeč naša ponižna, slabotna prizadevanja, kot pa naši oholi uspehi.

Maxence van der Meersch

daleč od vas več kot dva tisoč ur, je vendar moje srce vedno pri vas. Kakor sem vas prisrčno ljubil, dokler sem še med vami bil, prav tako vas tudi še sedaj ljubim in želim iz celega srca vašega zveličanja. Ker pa ne morem več svetih resnic z besedo med vami oznanjati, sem vam spisal le-te bukve. Prejmite jih v znak moje velike ljubezni do vas in mojih srčnih želja za vaše zveličanje, moji preljubi Kranjci!”

Takšen je Baraga: zazrtost v večno in zakoreninjenost v slovenskem.

Pred prevalom v novo tisočletje slovenski človek ne bi mogel vzeti na pot boljšega brašna kot je sporočilo, ki mu ga je dal ta veliki Slovenec, veliki svetovljan in veliki kristjan: svoje vere v Boga in svoje ljubezni do sočloveka.

Friderih Baraga nam bodi svetilnik večnostnega smisla, a v strastnem sprejetju časnosti.

Naj ne bi svetil novim slovenskim rodovom zaman! Naj bi jim bil klicar k vrednoti in k idealu.

Naj bi svetil novemu slovenskemu tisočletju!

MISLI, SKLEPI, OBLJUBE

Iz zakladnice Slovenskega katoliškega shoda

- Naravne skupnosti, ki jih predstavlja **družina in narod, sta za osebno rast temeljnega pomena**, zato naj bosta **predmet posebne skrbi in središče naše družbene dejavnosti** (Sklep B,1/2).
- Ker milost predpostavlja naravo, **bomo duhovno dediščino - svojo vero, svojo kulturo, svoj jezik**, - ki smo jo prejeli po sv. Modestu, prvem škofu na Slovenskem, po slovanskih apostolih sv. Cirilu in Metodu, po številnih naših prednikih - **zelo cenili, zvesto ohranjali, neprestano izpopolnjevali in obogateno posredovali našim prihodnjim rodovom** (Sklep A/2).
- **Sredstev družbenega obveščanja**, tako tiska, radia, televizije, kot tudi gledališča, kina in filmskih kaset **se bomo modro posluževali**. V nobeni slovenski hiši v Argentini **naj ne manjka verskega časopisa, posebej še slovenskega** (Sklep A/10).
- **Glasbeno izročilo vesoljne Cerkve je zaklad neprecenljive vrednosti**. Katoliški shod priporoča **ljudsko nabožno petje, cerkvene zборе in vse tisto, kar lepša bogoslužje**. Za vse voditelje cerkvenega petja **prijemajmo vsako leto srečanja in po potrebi tudi tečaje** (Sklep A/11).
- **Slovenski šolski tečaji naj teže po visoki kvaliteti**. Njih cilj naj bo, da bi vsaj vsak slovenski izobraženec znal **slovensko ne le govoriti, ampak tudi pisati** (Sklep C,4).

NAMENI

APOSTOLATA MOLITVE ZA SEPTEMBER

Splošni: Da bi vse države obsodile protičloveška dejanja in se borila proti njim.

Misijonski: Da bi duh nove evangelizacije opogumil Cerkev v Aziji, da bi oznanjala Kristusa ter pospeševala inkulturacijo evangelija in medverski dialog.

Slovenski: Da bi Slomškov zgled prebujal nove duhovne poklice, ki bi navduševali ljudi za svetost.

NAŠ SKUPNI PONOS

Zbrali smo se na večer državnega praznika, da se zahvalimo Bogu, ki vodi usodo narodov in nam je ob koncu drugega tisočletja po Kristusu nakonil lastno suvereno državo.

Zbrali smo se, da kličemo Božji blagoslov nad našo domovino, ki naj bo dežela prava, spoštovanja človekovih pravic, medsebojnega spoštovanja in razumevanja.

Končno smo tu, da se v molitvi spomnimo vseh, ki so padli v desetdnevni vojni za našo samostojnost: naj jih Bog sprejme v svoje kraljestvo luči in miru.

Epohalno dejstvo naše zgodovine

Slovenska državnost predstavlja zdaj in dokončno postajo v našem težavnem potovanju skozi zgodovino. V njej se dopolnijo in dobijo svoj smisel vsa naša prizadevanja za svobodo, vsi naši upori pred poskusi potujčevanja, vsa ljubezen, s katero smo ustvarjali in ohranjali narodno kulturo, vse nasilne smrti. Vse to dobi v luči samostojne državnosti svoj smisel in svojo veličastno potrdilo.

Slovenska državnost je epohalno dejstvo naše zgodovine, prelomnica, kot je ni bilo v naši preteklosti. Iz tega dejstva bi morali črpati navdih in moč za spremembo naše skupne zavesti, za preoblikovanje naše miselnosti, če le doživimo, kaj pomeni biti središče odločan-

ja in imeti svojo usodo v svojih rokah.

Predvsem bi moralo zbuditi čut odgovornosti za državo pri vseh, predvsem pri voditeljih. Oni so prvi poklicani, da branijo dostojanstvo države, ki se odraža v pravu; v pravu, ki ščiti življenje in svobodo in jamči za pravičnost.

Za državljanski ponos

Namesto da še naprej gojimo mite o upornosti, ki nas zadržujejo v preteklosti, delajmo raje za to, da se med nami utrdi državniški čut in se dviga državljanski ponos.

Državljanški ponos! To pomeni izostren čut za pravice, ki jih imamo kot državljani. Samo tako bomo zares suvereno ljudstvo. In tudi čut solidarnosti in aktivnega sodelovanja v javnem življenju ter skrb za skupno dobro.

Narod se oblikuje in raste kot živ organizem pod pogojem, da se vsa hopenja in vse sile strnejo v eno pri uresničevanju skupnih načrtov in posebne vloge sredi drugih narodov.

S tem narod ustvarja svojo zgodovino in postane zgodovinski subjekt. Ravno to nam omogoča lastna država kot okvir suverenega naroda, kjer se lahko uveljavijo vse potencialnosti, navzoče med nami. Zato se morajo vsi čutiti odgovorne za državo, vsi povabljeni k sodelovanju, nihče izključen. Samo tako bo ta država vseh njenih državljanov,

sprejeta in spoštovana od vseh. Naš skupni ponos in veselje. Samo tako bo ta država **naša**. Ne država, ki si jo lasti neka stranka, ali celo neka temna sila, ki jo vodi iz ozadja.

Kdo ne vidi, da naša država še ni to, kar bi morala biti? Da nekateri naši politiki še vse preveč gledajo na interese svoje stranke in strežejo njenim interesom, ne pa na voljo in interese celotnega naroda in države.

Politika kot gotski obok

Politik z državniškim čutom v svojem nasprotniku ne bo videl zle sile, ki jo je treba uničiti, ampak nujno dopolnilo in možno sintezo, kot gotski obok, kjer se dva nasprotna loka vzpenjata navzgor in se na vrhu - v sredini - spojita v eno. Tako bo politik, ki hoče graditi, pripravljen sprejemati pobude z nasprotne strani, ker se tudi po njih izraža volja ljudstva.

Ravno v posluhu za pobude z nasprotne strani se vidi, ali je pripravljen na sodelovanje, ali pa jih zavrača, ker vidi v njih izraz sovražnih sil, ki jih je treba onemogočiti. S tem pa ne gradi države, ampak jo ruši.

Zgovoren primer takega ravnanja je slovenska šolska zakonodaja, ki jo je oblikovala ozka skupina nekdanjih marksistov, ne glede na voljo in pravice staršev, v popolnem ignoriranju kulturne in verske istovetnosti slovenskega naroda.

Močna in zdrava država se razvija v

Letošnja slovenska telovska procesija v parku župnijske cerkve Marije Pomočnice v Ramos Mejiji. **Foto: Marko Vombergar**

PAPEŽEV OBISK NA HRVAŠKEM

Znan je že podrobni uradni program drugega obiska papeža Janeza Pavla II. na Hrvaškem. Janez Pavel II. bo od 2. do 4. oktobra obiskal Zagreb, Marijo Bistrico, Split in Solin. Na zagrebškem letališču ga bodo v petek, 2. oktobra, ob 17.30 pričakali apostolski nuncij na Hrvaškem nadškof Giulio Einaudi, člani stalnega sveta hrvaške škofovske konfe-

plodni sintezi med nasprotnimi silami, ki so navzoče v narodu.

Kaj omogoča to sintezo?

To dejstvo, da smo si bratje in sestre po krvi. Je strnjeno narodno ozemlje, ki na njem živimo že stoletja. Je skupna zgodovina in zavest, ki jo poraja. Je narodna kultura, ki so jo z veliki žrtvami ustvarjali prejšni rodovi. So narodne sege in navade. Je bogato ljudsko izročilo, ki se izraža v molitvah, pesmih, pravljičah. Predvsem je skupni jezik, ki smo ga s tako ljubeznijo negovali in branili. So duhovne vrednote, ki na njih temelji evropska krščanska civilizacija.

Ni razlogov za malodušnost

Na tem temelju lahko gradimo skupno državo, ki jo bomo vsi sprejemali, spoštovali in bomo nanjo ponosni. To bo tem lažje, kolikor bomo mogli zaupati državni politiki, kar pomeni, da imamo nad njo določen nadzor. Pogoj za to je pošteno informiranje. Hudo je, če ne moreš zaupati politikom na področju informiranja. Še huje, če širijo neresnice, prikrivajo dejstva, obrekujejo. Vse to ruši državo. Vlada bi morala gledati, da javnost čimbolj objektivno informira: zato mora poskrbeti za pluralizacijo medijev in za to preskrbeti potrebna sredstva.

Sedem let po naši samostojnosti ugotavljamo, da naša država ni ravno to, kar smo pričakovali. Mnogi so razočarani. Vendar nimamo razlogov za malodušnost. S skupnimi naporji vseh ljudi dobre volje z desne in leve bomo oblikovali Slovenijo, ki bo bolj pravična, solidarna in bratska, manj skorumpirana, manj vulgarna in cinična, bolj prosojna, plemenita in dostojanstvena, manj zavrta in zamorjena, bolj odprta za življenje, bolj vesela in srečna, manj razdvojena in bolj spravljena.

Vsi smo poklicani, da gradimo tako Slovenijo.

Bog blagoslovi naše napore!

rence in hrvaški predsednik dr. Franjo Tužman. Janez Pavel II. se bo po pozdravih in govorih popeljal s posebnim vozilom (papamobilom) do zagrebške stolnice, pred katero bo ob 19. uri govoril vernikom, prav posebej mladim. Nato bo v stolnici molil na grobu kardinala Alojzija Stepinca. Po večerji, ki jo bo zanj, za navzoče kardinale in škofoe priredil zagrebški nadškof Josip Bozani, bo papež odšel k nočnemu počitku v apostolsko nunciaturo.

V soboto, 3. oktobra, bo papež maševal ob 9.45 v znanem hrvaškem romarskem svetišču Marija Bistrica, med mašo pa razglasil za blaženega božjega služabnika kardinala Alojzija Stepinca. Istega dne se bo ob 17.15 v predsedniškem dvoru na Pantovčaku srečal s hrvaškim predsednikom Tužmanom, ob 18.30 pa v apostolski nunciaturi s kulturnimi de-

lavci.

V nedeljo, 4. oktobra, bo papež odpotoval z letalom Croatia Airlines v Split. Tja bo prispel ob 8.45, slovesno mašo pa bo daroval ob 10.45 na Žnjanu. Po njej bo kratko obiskal središče mesta Split, ki letos praznuje 1700-letnico obstoja, ter mestno stolnico. Nato bo splitsko-makarski nadškof in metropolit Ante Jurič za papeža in člane hrvaške škofovske konference priredil skupno kosilo v stari nadškofijski palači. Na tem srečanju bo papež hrvaškemu škofu namenil posebno poslanico. Ob 17.30 pa se bo sveti oče srečal z veroučitelji in predstavniki cerkvenih gibanj v najstarejšem hrvaškem Marijinem svetišču Gospe od Otoka v Solinu. Od Splitčanov se bo poslovil ob 19.30, ko bo njegovo letalo odletelo proti Rimu, kamor bo prispelo ob 20.30.

Te Deum v cerkvi Marije Pomočnice ob koncu telovske procesije.

Ta narod potrebuje spodbudo za življenje

IVAN KOREN

Že ta zelo pomanjkljiv in bežen pregled Vašega življenja, gospod nadškof, pokaže, da ste človek svetovnih razgledov. Omenim še, da Vas je lani francoski predsednik Chirac odlikoval z redom viteza za zasluge. Govorite vrsto svetovnih jezikov, predavali ste po simpozijih in kongresih po vsem svetu. Pridete pa v Ljubljano, poveste nekaj jasnih programskih misli svojega škofovskega delovanja in naletite na nerazumevanje in obtožbe. Videti je, da vse to zelo stoično prenašate...

Res je v tem nekaj čudnega. Moj prvi vtis je - to potrjujejo reakcije, ki jih omenjate - da je slovenski prostor vse preveč monoliten. Suženjsko in nekritično podlega vplivom določene *gleichschaltung* ideologije, ki hoče vse nivelizirati; ideologije, ki je v bistvu pritlehna, brez idealov, polna nezainteresiranosti, lažnega miru, „ki ga daje svet“. Te reakcije kažejo, da dejansko del slovenske javnosti ni presegel obdobja enoumja in da sprejema le tiste glasove, ki se ujemajo s pritlehno in nezahtevno vizijo življenja. Ta zabitost gre tako daleč, da škofu prepovedujejo oznanjevanje najbolj elementarne moralne zapovedi, kakor je „ne ubijaj“. To, kar papež in katoliški škofje oznanjajo po vsem svetu, se menda med Slovenci ne bi smelo govoriti.

Vendar je treba poudariti, da gre tu le za eno plat medalje. Mnogi - njihov glas se navadno ne prebije v javnost - sprejemajo moje besede in se strinjajo z mojimi stališči. To so po večini verniki. So pa tudi neverniki, ki niso na mojih pozicijah, vendar mi priznajo pravico do besede, do lastnih stališč. Ti so pravi demokrati.

Nerazumevanje je, bodimo realisti, usoda preroka. Taka je bila Jezusova usoda, ki je svoje učence jasno opozoril: „Služabnik ni večji kot njegov gospodar, a če so preganjali mene, bodo preganjali tudi vas“ (Jn 15,20). In: „Če vas svet sovraži, vedite, da je mene sovražil pred vami“ (Jn 15,18). To je usoda, ki jo oznanjevalec evangelija mora vzeti nase.

Vse to prenašam v evangeljski povezanosti z Gospodom, ki mu služim.

In vem, da bom mogel zmagovati le tako kakor je on: s križem in po križu.

V tej luči lahko vse napade prenašam, kakor pravite, stoično. Nenazadnje mislim, da me je tudi življenje pripravilo na to.

Takega jasnega, nedvomnega, če hočete odločnega, Vas poznamo še iz vašega ljubljanskega profsorskega obdobja, iz Vaših člankov, predavanj; znani ste kot zaprisežen demokrat. Zato dovolite, gospod nadškof, nekoliko izzivalno vprašanje: Želim Vas spomniti na pripombo o Sloveniji kot „otoku ateizma“. Pa če bi se Slovenci vendarle izrekli za islam ali za popolni ateizem, kar je seveda čisto hipotetična predpostavka, bi kot demokrat tako odločitev vseeno morali priznati, mar ne?

No, to je res zelo hipotetična predpostavka: ne prvo, ne drugo se ne bo zgodilo. In če bi se? Seveda bi dejstvo vzel v vednost. V smislu kitajskega pregovora, ki pravi, da imajo dejstva to prednost, da se pred njimi ukloniš brez ponižanja. Vendar bi tudi v tem primeru zame ostala dolžnost, da oznamjam Kristusov evangelij. Tako kot so starozavezni preroki oznanjali pravega, živega Boga, čeprav se je večina ljudstva obrnila k malikom.

Takih družin, kakor je Vaša, ki so se po zmagi revolucije v Sloveniji umaknile v Argentino, je zelo veliko. Slovencev je precej tudi drugod po vseh celinah. Pred kratkim ste bili v New Yorku in Argentini. Kakšen vtis prinašate s tega potovanja in kakšna je razlika med Slovenci v Severni Ameriki in Slovenci v Argentini?

V New Yorku sem se srečal z razmeroma malo Slovenci, morda kakih 200. Med njimi z uglednimi univerzitetnimi profesorji, zdravniki, arhitekti. Njihovo slovenstvo je trdno. Srečal sem se tudi z nekaj sorodniki. Moji strici so v Ameriko emigrirali pred prvo svetovno vojno in po njej. Njihovi otroci ne znajo več slovensko, razen nekaj besed: potica, štruklji, špehovka. So pa kljub temu čudoviti ljudje, polni živl-

jenja. Zanimivo je, kako se zanimajo za družinski rodovnik in hočejo vedeti vse o svojih koreninah. Vendar poudarjam: ameriških Slovencev ne morem soditi po teh srečanjih.

Drugače je bilo v Argentini. Tam sem naletel na žive slovenske skupnosti, organizirane in z neverjetno slovensko zavestjo. In to celo pri otrocih, katerih starši in celo stari starši so bili rojeni v Argentini.

Kako ne bi bil navdušen, ko se ti predstavi 500 otrok slovenskih osnovnih šol, ki v lepi slovenščini recitirajo Prešerna, Cankarja, Balantiča, Debeljaka in druge...

Tu je treba poudariti, da v vseh državah z neavtohtonim prebivalstvom (kakor so skoraj vse ameriške države), obstaja nekakšna vrednostna lestvica narodnosti. V Združenih državah so na vrhu lestvice, kot najbolj plemenita narodnost, potomci angleških protestantskih belcev (WASP), ki so ustvarili državo in v glavnem še vedno oblikujejo nacionalno ideologijo Združenih držav. Za njimi pridejo potomci Skandinavcev, Francozi, Nemci, Slovani, Španci in Arabci. Na dnu lestvice so črnici. Judje sestavljajo skupino, ki je nekaj posebnega, saj se o njej občudovanje, zavist in sovraštvo neprestano prepletajo. Kje so, ali bolje, kje se čutijo Slovenci na tej lestvici? Menim, da v ZDA nekako v spodnji polovici; v bistvu nekje med drugimi slovanskimi narodi. Tako jih vidijo tudi od zunaj, vsaj tisti, ki vedo zanje. V Argentini pa je v tem smislu velika razlika: sami, pa tudi drugi, jih po večini umeščajo zelo visoko. Takoj za Angleži, Francozi in Nemci, če ne kar njim ob bok. Vsekakor je taka zavest odličnosti zelo navzoča med Slovenci samimi.

Je med našimi ljudmi v daljnih deželah čutiti kako sovraštvo do tistih, ki so jim takrat, leta 1945 stregli po življenju? Je čutiti pripravljenost na odpusčanje, na spravo?

Lahko rečem, da sovraštva nisem zasledil nikjer, ne na severu, ne na jugu. Seveda odklanjajo prejšnjo totalitarno ideologijo, in to zelo odločno. Vendar pravega sovraštva do njenih nosilcev ni zaslediti. Upam si celo trditi, da si večina iskreno želi sprave med nekdanjimi nasprotniki, seveda v znamenju zgodovinske resnice in pravičnosti. Pri tem so pripravljeni priznati tudi neprijetne resnice, če bi bile objektivno ugotovljene. Tako stališče je postavil g. Božo Fink v svojem govoru

na Slovenskem dnevu v Lanusu pri Buenos Airesu, med mojim obiskom pri njih...

Kakšno je nasploh Vaše gledanje na spravo med nasprotniki v državljanski vojni pred petdesetimi in več leti?

O tem sem napisal v svojih knjigah *Spomin, zavest, načrt Cerkve na Slovenskem* ter *Za čast dežele*, zato se tu ne bi ponavljal. Naj poudarim le to, da ne bi ponavljal. Naj poudarim le to, da se mi zdi sprava za prihodnost slovenskega naroda bistvenega pomena. Prepričan sem, da je mogoče, če bo le dobra volja na obeh straneh. Je pa to dolgotrajen proces, ki ga morajo pospeševati posamezna simbolična dejanja. Njihov delež pri zblizovanju med različnimi tokovi ni zanemarljiv. Vsekakor je najpomembnejše spreminjanje mišljenja pri ljudeh, kar bo nedvomno potekalo zelo počasi, vendar tu nimamo izbire. Obsojeni smo na spravo...

Kakor sem že omenil, gospod nadškof, veljate za zavednega Slovenca; morda v časih izginjanja meja celo nekoliko poudarjeno nacionalističnega. Cerkev pa je svetovna. Naj Vas spomnim na Vaše naklonjeno pisanje o domačinih na Madagaskarju (Mesec dni na rdečem otoku). Kako usklajujete svoje kleno slovenstvo s katólištvo, z njegovim kozmopolitstvom?

Tu res ne vidim problema. Zakaj bi mi moje slovenstvo onemogočalo spoštovanje, občudovanje, življenje v kulturo in istovetnost drugih narodov? Tu ni dileme. Lahko sem zelo zavestno, veselo, ponosno Slovenec in hkrati ves odprt za bogastvo in lepoto drugih narodov in kultur. In tako kakor ljubim svoje, lahko ljubim tuje. Moja katoliška vera, ki sem ji povsem predan, me potrjuje v zvestobi slovenstvu, kakor tudi v odprtosti do drugih narodov in kultur.

Večkrat omenjate, da se, ko obiskujete posamezne župnije, redno srečujete z izrazi pristne vernosti in krščanskega veselja - po drugi strani pa vsi ti napisi po cerkvenih stenah... Je po Vašem slovenski narod v svojem jedru zdrav, predvsem moralno zdrav (tako pisanje žaljivk po zidovih je navsezadnje vsaj kaznivo dejanje), ali pa razmišljate v smislu Abrahamovega pogajanja z Bogom: „Če je deset pravičnih, bom temu ljudstvu prižanesel...“?

Večji del slovenskega naroda je v

jedru pošten in zdrav. Več ko dve tretjini tega naroda se izraža za katoliškega. Drugi pa so bolj ali manj zaznamovani s krščansko kulturo, ki je kultura naše srednjeevropskega prostora. Kakšna je kakovost našega krščanstva? Pri mnogih presenetljivo visoka in čista. Nema lokrat imam na svojih pastirskih obiskih vtis, da sem sredi izredno gorečih, žlahtnih, poštenih, pristno pobožnih ljudi. Med njimi je veliko pravih svetnikov. Ob teh je seveda še množica manj motiviranih kristjanov, ki živijo bolj na površju in nimajo jasno izkristalizirane krščanske istovetnosti. So pa največkrat ljudje dobre volje, ki radi pomagajo drugim in pristopijo, ko gre za obnovo župnijske cerkve ali za druge dejavnosti v cerkvenem okviru.

Kar zadeva mazače, ki pišejo žaljiva gesla po cerkvenih stavbah - o njih ne kaže izgubljeni besed. Ti ljudje so k sreči redke izjeme. Recimo, da je to najbolj zavržen, najbolj nizkoten, podel in nekulturen del naroda. Tudi najbolj sramotno strahopeten, saj si ne upa pokazati svojega hlapčevskega obraza. Zavetje teh ljudi je noč in preverjeno varna samota. Tu se ti bedni ljudje brez obraza, jalovo izživljajo in v tem uživajo. Bog jim pomagaj.

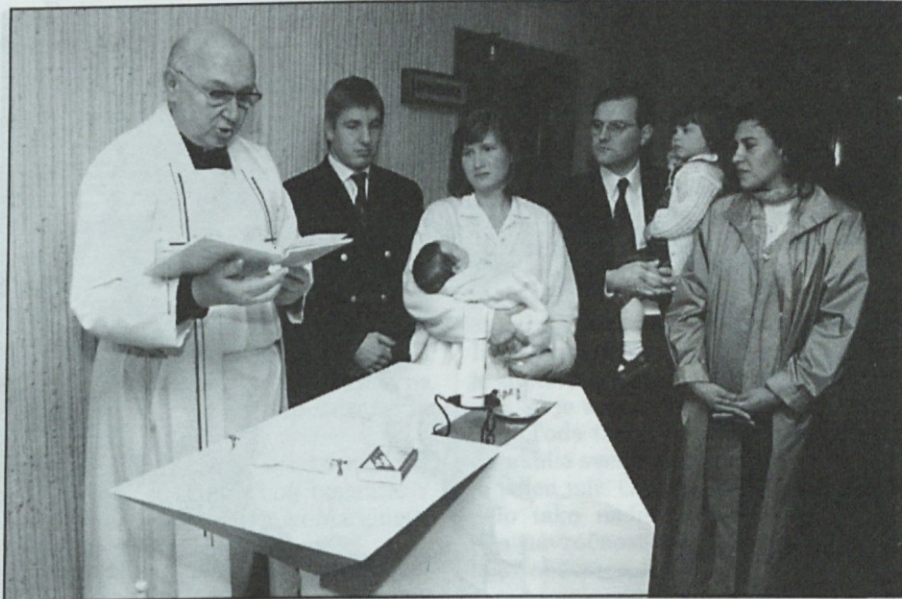
Slovenska škofovska konferenca je pod Vašim predsedovanjem napovedala slovensko sinodo ob prelomu tisočletja. Ob tem bi Vas, gospod nadškof, vprašal, ali ima Cerkev v Sloveniji osebo ali usta-

no, ki bi bila odprta za drugače misleče (neverne in drugače verujoče)? Skratka, nekaj podobnega, kakor je bil pokojni akademik dr. Trstenjak s svojim trajnim vabilom nasprotnikom. Ima Cerkev v Sloveniji pripravljen kak načrt za vabilo vsem „ljudem dobre volje“, kakor pravimo?

Krščanstvo je samo po sebi dialogška religija. To je dialog Boga s človekom, to je dialog Cerkve s kulturami in religioznimi tradicijami človeštva. Že ob samem začetku najdemo Cerkev v dialogu z grško in rimsko mislijo. V zgodnjem srednjem veku so misijonarji v dialogu z običaji, navadami in religioznimi pojmovanji germanskih in slovenskih narodov. Nato je poskus dialoga z islamom v srednjem veku. Naj omenim le Rajmonda Lulla. V 16. stoletju se začne dialog s kitajsko in indijsko filozofijo z Matejem Riccijem in Robertom de Nobilijem. Vse to je posebej poudaril in uradno potrdil II. vatikanski koncil, ko je Cerkev ustanovila tri organizme dialoga: dialog z nekatoliškimi kristjani s *Tajništvom za edinost kristjanov*, dialog z nekrščanskimi verstvi s *Tajništvom za medverski dialog* ter dialog z neverujočimi s *Tajništvom za neverujoče*. Dialog je torej temeljno stališče Cerkve v odnosu do zunanjega sveta, in izhaja iz samega njenega bistva.

Slovenska Cerkev je del vesoljne Cerkve in ima torej isto osnovno stališče. Seveda pa dialog ne pomeni skrievanje svoje istovetnosti, saj v tem pri-

5. julija 1998 je bil krščen v cerkvi Marije Pomočnice v Buenos Airesu TOMAŽ RODE, sin Toneta in Kristine roj. Kremžar. Botra: Lučka Kremžar De Luisa in Andrej Rode. Nadomeščata ju: Marjana Rezelj in Toni Javoršek.

meru ne moremo več govoriti o dialogu. To bi bil zgolj dvoglasni monolog, ko dva govorita isto.

V knjigi Spomin, zavest, načrt Cerkev na Slovenskem navajate svetega Avguština: „... kaj je država brez pravičnosti, če ne velikanška roparska združba.” Ob posegih Cerkev, ko gre za nepravilnost državnih oblasti, se pri nas navadno vsuje plaz kritike na Cerkev. Je to samo posledica skoraj polstoletne prakse potiskanja Cerkev na rob družbe, ali pa bo ta alergija na posege Cerkev v javno življenje naša stalnica še naprej?

Treba bo kar nekaj časa, da stara komunistična alergija na posege Cerkev v javnost odpade. Naj se navadijo na normalno stanje, ko je Cerkev eden od dejavnikov, ki oblikujejo javno življenje. Tako je v vseh evropskih deželah. Ne vem, zakaj naj bi bilo pri nas drugače.

Dotaknil bi se še vprašanja slovenske Karitas. Kdaj bo postala družbeni dejavnik prvega reda (v sosednji državi Avstriji je npr. kancler zelo pozoren na izjave predsednika avstrijske Caritas). Pri nas je to doslej le tolerirana dobrodelna organizacija. Ima Cerkev z organizacijo Caritas kaj bolj smelega načrta?

Slovenska Caritas deluje dobro. Predvsem je hvalevredno, da večina njenih članov dela prostovoljno in brez-

plačno, tako da gre dejansko ves denar, ki ga dajejo ljudje, za resnično potrebne. Nima pa drugih virov financiranja za svojo dejavnost. Zato ima tudi znatno manj sredstev kakor avstrijska Caritas. S tem pa je tudi njen domet v javnosti občutno manjši.

Omenil sem že Vaš veliki projekt oz. projekt Cerkev v Sloveniji: sinodo z geslom „Izberi Življenje!” ob koncu drugega in začetku tretjega tisočletja. Prosil bi Vas, da s svojih svetovnih obzorij, na evangelijskem temelju in v luči prihajajočih časov orišete glavna pričakovanja in upanja take sinode.

Geslo slovenske sinode je: Izberi življenje.

Sinoda naj bi bila torej poziv slovenskim vernikom in vsemu narodu, naj se odvrne od kulture smrti, v katero je zapadel, in se odloči za življenje.

Gre za temeljni premik v slovenski duševnosti. Zaradi zgodovinskih travm, predvsem zaradi zadnjih petdeset let, ko smo živeli v totalitarnem komunističnem sistemu, se je v slovenski duši nabralo ničkoliko nesnage, žindre, megle, strupa, ki slovenskemu človeku onemogoča, da bi svobodno in radostno zaživel. Podatki o duševnem zdravju slovenskega človeka so alarmantni. Najbolj očitna znamenja narodne patologije so samomori, prometne nesreče, alkoholizem, mamila, visoko število splavov. Vse to kaže, da slovenski človek nima zdravega odnosa do življenja. Da življenja ne ljubi, da se ga ne veseli, da ga ne

IZ NAŠE KRONIKE

Slovensko planinsko društvo Bariloche je na občnem zboru 27. junija izvolilo upravni odbor za tekočo delovno dobo: predsednik arh. Andrej Duh, podpredsednik Matjaž Jerman, tajnica lic. Klavdija Kambič, namestnica tajnice Milena Razinger, blagajnik Marjan Grohar, namestnik blagajnika Marjan Mavrič, športna referenta Boris Kambič in Milan Magister ml., odborniki Alenka Arnšek, Blaž Razinger ml., Ivan Arnšek in arh. Martin Jerman; v nadzornem odboru: Božo Eiletz in Ivan Drajzibner.

V Bariločah je slovenska skupnost sodelovala pri prirreditvi XIX Fiesta de Colectividades od 9. do 12. julija; sceno na odru je izdelal Tone Bergant, postavili so slovenski „štant” in nastopila je 28-članska folklorna skupina z narodnimi plesi.

K sveti maši za srečno pot v Slovenijo so se v soboto, 18. julija, v cerkvi Marije Pomagaj zbrali letošnji abiturienti Srednješolskega tečaja ravn. Marka Bajuka, njihovi starši in profesorji tečaja; dijaki so med mašo brali berili in vodili petje in molitve; v Slovenijo so odpotovali 20. julija pod vodstvom Lojzeta Rezlja.

sprejema. Da ima raje smrt kakor življenje.

Ta narod potrebuje spodbudo za življenje, razloge za življenje. Potrebuje upanje in vero. Slovenska sinoda naj bi mu dala močno spodbudo in razloge za radostno sprejemanje življenja. Za Cerkev je to Bog, ki edini rešuje pred silami smrti; je evangelij Jezusa Kristusa, ki je prišel, da bi „imeli življenje v obilju” (Jn 10,10).

Tako bo slovenska sinoda klic, da na novo odkrijemo evangelij in ga brezpogojno, radikalno, svobodno in radostno zaživimo. trenutek slovenske sinode je lahko milost za ta narod. Po tem, ko se je politično osvobodil in si priboril svojo suverenost, potem, ko je iz diktature prešel v demokracijo, ki si vendarle utira pot, naj se še notranje osvobodi in zaživi polno in smiselno. Ob tej verski in moralni prenovi slovenskega naroda pa je treba premisliti tudi položaj slovenskega kristjana v družbi in slovenske Cerkev v državi. Gre za mesto, ki ga mora imeti slovenska Cerkev v javnosti, v šoli, v kulturi, v medijih. O vsem tem naj bi slovenska sinoda podala jasne in učinkovite smernice, da se naš sedanji položaj polagoma spremenijo. V tem smislu je slovenska sinoda izredna priložnost ne samo za slovenske vernike, ampak za ves narod na pragu tretjega tisočletja.

Hvala za Vaše odgovore!

(Celovski zvon, št. 57)

27. septembra 1997 je bil krščen v cerkvi sv. Družine v Mostah (Ljubljana) NIKO VITRIH, sin Tomaža in Cilke roj. Arnšek. Botra: Kati Arnšek in Marko Vitrih.

KLIC MARIJE iz Fatime

ANTON NADRAH

ma se za nas. Pozna naše stiske in upe. Veseli se naših uspehov. Zaskrbljena je, če nam ne gre tako, kakor bi moralo iti. Želi nam pomagati.

Pred dva tisoč leti je na svet prinesla Jezusa. Vsa se je posvetila njegovi osebi in njegovemu odrešenjskemu delu. Svojo posvetitev je izrazila z besedami: „Glej, dekla sem Gospodova, zgôdi se mi po tvoji besedi!“ Ni pa bila samo Jezusova skrbna Mati, ampak tudi njegova prva in najljubša učenka. Ljudi je vodila k Jezusu z besedami: „Karkoli vam reče, storite!“

Naša duhovna Mati tudi danes na svet prinaša svojega Sina. Pri njem je priprošnjica, srednica njegovih milosti. Želi, da bi se oklenili Jezusa kot svojega najboljšega prijatelja in bi izpolnjevali njegovo voljo.

Ker pogosto nanj pozabljamo in živimo brez povezave z njim, brez molitve, brez ljubezni do njega in bližnjega, je zaskrbljena za nas, za našo večno srečo. Zato vedno znova prihaja na zemljo, tudi v vidni podobi, in se razodeva posameznim izbrancem, da nas po njih povabi, naj se znova oklenemo njenega Sina, edinega Rešitelja sveta. To se še posebej dogaja v zadnjih dveh stoletjih. Najbolj znana kraja Marijinih prikazovanj sta v 19. stoletju Lurd, v 20. pa Fatima.

Devica Marija nas po fatimskih pastirčkih prosi, naj se odpovemo sebičnosti, naj z grehi ne žalimo njenega Sina, naj se spreobrnemo in v polnosti zaživimo iz evangelija. Vabi nas, naj se pogledimo v molitvi, še posebej v premišljevalni molitvi rožnega venca, v katerem je na kratko vsebovan ves evangelij. Želi, da se posvetimo njenemu brezmadežnemu Srcu, v soglasju s to posvetivijo tudi živimo in v zadoščenju za grehe obhajamo prve sobote. Tako bomo graditelji novega sveta, v katerem bo zavladal mir, ki bo utemeljen na medsebojni ljubezni, odpuščanju in spravi.

Fatimsko sporočilo spada med posebnimi razodetji k najbolj bogatim. V ospredju je sredniška vloga Marijinega brezmadežnega Srca.

FATIMSKI DOGODKI Pastirčki Lucija, Frančišek in Hijacinta

Bilo je v času prve svetovne vojne. Divjala je že skoraj tri leta. Portugalska je bila vključena vanjo na strani Francije. Marija je s svojimi prikazovanji v Fatimi hotela posredovati kot Kraljica miru.

Fatima leži v škofiji Leiria-Fatima, skoraj v sredini Portugalske, 130 kilometrov severno od glavnega mesta Lizbona. Marijina prikazovanja pa se niso dogajala prav v Fatimi, ampak dva kilometra zahodno od nje, v kotanjasti dolini, Irijski globeli (Cova da Iria).

Starši pastirčkov so bili kmetje s toliko posestva, da je bilo ravno dovolj hrane za preživljanje. Otroci Lucija, Frančišek (Francek) in Hijacinta (Jacinta) so bili med seboj povezani kot sorodniki in kot prijatelji.

Lucija dos Santos je bila rojena 22. marca 1907 v Aljustrelu v župniji Fatima kot zadnji od sedmih otrok materi Mariji in očetu Antonu. Zlasti mati se je odlikovala v krščanskem življenju, oče pa je bil nekoliko nagnjen k alkoholu.

S šestimi leti je šla k prvemu svetemu obhajilu. Prejšnji dan je po spovedi po spovednikovem naročilu molila pred Marijino podobo in z vso gorečnostjo prosila, da bi ohranila svoje srce samo za Boga. V drugem *Spominu* pripoveduje:

„Ko sem s pogledom, uprtim v kip, večkrat ponovila to ponižno prošnjo, se mi je zdelo, da se mi je nasmehnila in da mi je s pogledom in dobrohotnim namigom pritrčila. Bila sem tako preporna veselja, da sem z veliko težavo lahko izrekla kakšno besedo.“

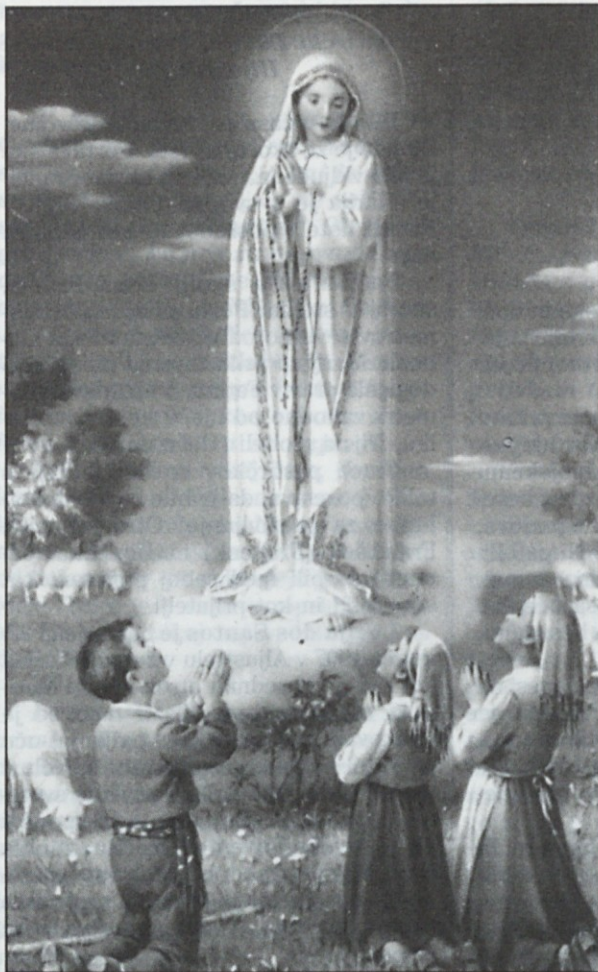
Preden je na dan prvega obhajila odšla v cerkev, ji je mati naročila: „Posebno prosi našega Gospoda, da te napravi za svetnico.“

Lucijino notranjost, njen odnos do svetega Rešnjega telesa, lepo razodevajo besede:

„Začela se je peta maša in bolj ko se je bližal veliki trenutek, hitreje mi je srce bilo v pričakovanju velikega Boga, ki bo prišel iz nebes, da se združi z mojo revno dušo. Gospod župnik je stopil med vrste delit angelski kruh. Imela sem srečo, da sem bila prva. Ko je duhovnik stopal po oltarnih stopnicah, se je zdelo, da mi hoče srce uiti iz prsi. Toda takoj, ko se je mojih ustnic dotaknila sveta hostija, sem čutila velik in trden mir. Čutila sem, da me je navdalo tako nadnaravno ozračje, da je bila navzočnost našega dobrega Boga tako občutena, kot da bi ga videla ali

Od 29. avgusta do 26. decembra 1997 je bila v Sloveniji na obisku fatimska Marija Romarica. Z njo so se nam približali milostni dogodki, o katerih je Paul Claudel, eden največjih francoskih pesnikov, dejal: „Fatima je največji verski dogodek prve polovice 20. stoletja, prekipevala je eksplozija nadnaravnega v tem v materijo ujetem svetu.“ Danes je po besedah papeža Janeza Pavla II. fatimsko sporočilo „aktualno in nujno bolj kot kdajkoli prej“. Fatima je odmev in klic evangelija v našem času, resnica in poziv: „Spreobrnite se (delajte pokoro) in verujte evangeliju!“ Gre za ljubečo skrb Matere Marije, ki kljub našim nezvestobam nikoli ne obupa nad nami, ampak nas hoče pripeljati k svojemu Sinu.

Marija je naša duhovna Mati. Zani-

slišala s telesnimi čuti. Pristrčno sem ga prosila:

'Gospod, naredi iz mene svetnico, obvaruj moje srce čisto in naj gori samo zate!'

V tem trenutku se mi je zdelo, da mi je naš dobri Bog v globini mojega srca rekel tele različne besede:

'Milost, ki ti je danes dana, bo ostala živa v tvoji duši in bo rodila sadove večnega življenja.'

Čutila sem se tako spremenjeno v Bogu! (...)

Od tedaj sem izgubila veselje in privlačnost, ki sem ju že začela čutiti do posvetnih reči, in dobro sem se počutila le na kakšnem samotnem kraju, kjer sem mogla sama obujati spomine na sladkosti prvega svetega obhajila."

Lucija je bila zelo nadarjena, z odličnim spominom in bogato domišljijo, vztrajna, natančna in resna.

Družina Frančiška in Hijacinte je prav tako kakor Lucijina živela v Aljustrelu, blizu Lucijine hiše. Mati Olimpija in oče Manuel Marto sta bila dobra katoličana.

Frančišek (Francek) Marto je bil

rojen 11. junija 1908 kot šesti otrok. Bil je mirne narave, popustljiv, molčeč in zamišljen. V šoli se ni dobro učil. Njegove misli so bile drugje, še zlasti, ko mu je Marija razodela, da bo kmalu umrl. Tudi pri spraševanju verouka se je zmedel, zato je šel k prvemu obhajilu, ki je bilo hkrati tudi zadnje, šele tik pred smrtjo. Ni bil občutljiv in zamerljiv kakor njegova mlajša sestra Hijacinta.

Umril je na svojem domu, 4. aprila 1919, še preden je dopolnil enajst let.

Sestra **Hijacinta (Jacinta) Marto**, najmlajši otrok, se je rodila 11. marca 1910. Bila je živahnejša od Frančiška. Lucija pripoveduje v svojem prvem *Spominu* o nekaterih otroških napakah, ki jih je razodelava pri igri. Bila je zelo občutljiva in zamerljiva ter trmasta. Hitro se je našobila in šla mulo kuhat. Sicer pa je bila dobrega srca, ljubezniva, prijazna in prikupna.

Zlasti je nanjo vplivalo Lucijino večkratno pripovedovanje o Kristusovem trpljenju. Takrat je jokala iz sočutja in rekla: „Jezus se mi smili. Nikoli ne bom grešila! Nočem, da bi Jezus še bolj trpel.“

Imela je izreden smisel za nadnaravne stvari in ljubezen do Boga. Zbolela je ob koncu oktobra 1918 in umrla v bolnici, 20. februarja 1920, brez navzočnosti domačih, stara še ne polnih deset let. Oba skupaj s Frančiškom počivata v fatimski baziliki.

Za oba teče proces za razglasitev blaženim. Leta 1979 je bil prenesen v Rim. Dne 13. maja 1989 je papež Janez Pavel II. priznal obema heroično stopnjo kreposti.

Prikazovanje angela miru leta 1916

Pred prikazovanjem Marije je bilo prikazovanje angela, ki so ga fatimski pastirčki videli trikrat, in sicer spomladi, poleti in jeseni leta 1916. To je bil „angel miru“ in „angel Portugalske“. Sestra Lucija v četrtem *Spominu* pripoveduje:

Potem ko smo pojedli malico in od-

molili, smo „začeli opazovati nad drevesi neko luč, bolj belo kot sneg, v obliki mladeniča, prosojno, bolj blesetečo kot kristal, kot razzarjeno od sončnih žarkov. Čim bolj se je bližal, tem jasneje smo videli njegovo postavo. Bili smo presenečeni in napol zamaknjeni. Molčali smo. Ko je prišel do nas, je rekel:

'Ne bojte se, sem angel miru, molite z mano.'

In ko je pokleknil na zemljo, se je s čelom dotaknil tal. Po nadnaravnem nagibu smo ga posnemali in ponavljali besede, ki jih je izgovarjal:

'Moj Bog, verujem v te, molim te, upam v te in ljubim te nadvse. Prosim te odpuščanja za tiste, ki ne verujejo, ne molijo, ne upajo in te ne ljubijo.'

Potem, ko je to trikrat ponovil, je vstal in rekel:

'Tako molite! Srci Jezusa in Marije pozorno poslušata vaše prošnje.'

Nato je izginil. Nadnaravno razpoloženje, ki nas je obdalo, je bilo tako močno, da se skoraj nismo zavedali samih sebe. Dolgo smo na kolenih in sklonjeni, kot nas je pustil, neprestano ponavljali isto molitev. Božja navzočnost je bila tako prisrčna in močna, da si o tem sploh nismo upali govoriti drugim. Naslednjega dne smo bili še vedno zatopljeni v to duhovno ozračje, ki se je le postopoma začelo razblinjati.

Drugo prikazovanje je moralo biti sredi poletja (...). Najhujšo vročino smo preživljali v senci dreves ob že večkrat omenjenem vodnjaku. Kar naenkrat smo pred seboj zagledali istega angela.

'Kaj delate? Molite! Mnogo molite! Srci Jezusa in Marije imata z vami načrte usmiljenja. Neprenehoma darujte Najvišjemu molitve in žrtve.'

'Kako naj se žrtvujemo?' sem vprašala.

'Z vsem, kar morete, darujte žrtve v zadoščenje za grehe, s katerimi grešniki žalijo Gospoda, in kot prošnjo za spreobrnjenje grešnikov. Tako boste pritegnili mir nad svojo domovino. Jaz sem njen angel varuh, angel Portugalske. Predvsem sprejmite in vdano prenašajte trpljenje, ki vam ga bo Gospod poslal.'

Te angelove besede so se vtisnile v naša srca kot luč. Ta nam je pomagala, da smo razumeli, kdo je Bog, kako nas ljubi in kako hoče biti ljubljen, ter domeli vrednost žrtve, kako ta ugaja Gospodu in kako po njej spreobrača grešnike. Zato smo začeli od tega trenutka darovati Bogu vse, kar nas je bolelo, nismo pa še pomislili, kako najti druga mrtvičenja ali pokore, razen da smo bili več ur sklonjeni do tal in smo ponavljali molitvico, ki nas jo je

SLOVENIJA DANES

BRANKO ROZMAN

ROG

Med mašo za žrtve komunističnega zločina na Rogu je beograjski nadškof dr. Perko med drugim povedal: „Iz nedolžnih žrtev, ki jih je več, kot jih je padlo med vojno proti okupatorju, raslejo moč, svoboda in prihodnost slovenskega naroda, ker se je tudi zaradi teh povojnih žrtev sistem zrušil sam vase. A danes je še veliko ostankov preteklosti in mnogi niso pripravljene na spravo, ki je mogoča le med privrženci resnice, ljubezni in splošnega bratstva med ljudmi. Ko bodo tisti, ki so nasledili dediščino morilcev, to tudi javno priznali in bodo osvetlili povojno dogajanje, si bo mogoče z iskrenim srcem ponuditi roko sprave.“

Jutranjik je zapisal: „V Rogu so bili umorjeni nič več in nič manj kakor civilizacijska norma in temelji demokracije. Nadaljnjih petdeset let je bilo menda lahko vsakomur zadosten dokaz za to. Nihče ne ve imen ljudi, ki tam ležijo (v vseh jamah okrog deset tisoč). Drugo stran sestavljajo imena storilcev in naročnikov te morije stoletja. Ta imena in ti priimki pa so znani. In ti nočejo sprave!“ (Markeš).

NE, RESNICE NI MOGOČE UMORITI

To bi morali vedeti tisti, ki se zadnji čas z vse mogočimi miselnimi vratolomstvi naprezajo, da bi opravičili revolucijo in polstoletni totalitarizem po njej. In teh je kar nekaj v vsem družbenem

stožcu od vrha do spodaj. Znani zgodovinar in pisatelj sta pred kratkim napisala nekakšno spomenico v omenjenem slogu, ki jo je med drugim podpisala vrsta znanih imen iz prejšnjega režima. Poseben razlog za vsiljevanje partijske resnice je, da mora po zahtevi Evrope parlament sprejeti obsodbo komunizma in njegovih zločinov. To bi pa stare sile na vsak način rade preprečile.

Resnica je več kot znana in dokazana. NOB je bila predvsem španska stena za prikritje stalinistične revolucije (čeprav je res, da mnogi tega niso vedeli in so z njo sodelovali iz ljubezni do naroda). Cilj revolucije je bil po vojni prevzeti oblast in jo ureniti na totalitaran način. Medtem ko je revolucija pospravila kakšnih tisoč okupatorskih vojakov, je samo po koncu vojne pomorila deset tisoč domačih nasprotnikov. Koliko tisoč Slovencev je pomorila med revolucijo in po njej, ve samo Bog.

To je resnica, ki je nikdar nihče z ničimer ne bo mogel zbrisati: ne z govori na partizanskih mitingih ne s spomenicami ne s podpisi. Resnica bo prišla slej ko prej na dan. In čas dela zanjo, hvala Bogu.

ZDAJ VPREGAJO VOZ PRED KONJA!

Zdi se, da starih sil sploh ni več sram revolucije, s katero so oni ali njihovi očetje zagrešili nad slovenskim narodom enega največjih zločinov v zgodovini. Kako je sicer mogoče razumeti, da je predsednik demokratične R.

Slovenije na partizanskem mitingu v Beli krajini poveljeval revolucijo, stoječ pred veliko rdečo zvezdo, srpom in kladivom?

Poleg novega, vedno nasilnejšega vsiljevanja revolucionarnih znakov v naš prostor je zanimiva najnovejša iznajdba starih sil. Ta zatrjuje, in to čisto resno, da se je pri nas zgodila najprej kolaboracija in šele za njo revolucija. Čudovito! Temu se smejejo že koze po pašnikih! Saj je tako, kot če bi vpregli voz pred konja! Se pravi, čista neumnost.

Kot razlog za revolucijo navajati tedanje domače socialne razmere je partijska izmišljotina in laž. Razlog je treba iskati v komunističnem katekizmu in v ukazu iz Moskve. Kaj ni Kardelj že leta 1938 sporočil v Moskvo, da bodo slovenski komunisti, če pride do vojne, vanjo vstopili le, če bo možnost za revolucijo? In ali ni po Hitlerjevem napadu na Sovjetsko zvezo Kominterni vsem evropskim partijam ukazala, naj začno oborožen upor proti okupatorju, da bodo s tem razbremenile Sovjete?

Ne, ne, te partijske laži narod kljub vsemu ne bo požrl. Resnica je, da bi brez revolucije protirevolucije ne bilo, saj je revolucija pomenila pobijanje najbolj zavednih Slovencev in največjih poštenjakov, protirevolucija pa upor proti temu. Izključno krivdo za protirevolucijo nosi KPS. Krivdo tudi za to, da so protirevolucionarji vzeli orožje iz rok okupatorja, ki je bil takrat poštenim Slovcem manj nevaren kot domači „osvoboditelj“. Protirevolucionarji so sprejeli orožje od okupatorja iz ljubezni do naroda proti revolucionarjem, ki so narod in njegove koristi podredili totalitarni boljševizaciji Slovenije.

naučil angel.

Tretje prikazovanje, se mi zdi, je moralo biti v oktobru ali konec septembra, ker takrat v opoldanskih urah nismo hodili domov(...). Tam (smeri proti Aljustrelu in Casi Velhi) smo molili rožni venec in molitev, ki nas jo je angel naučil ob prvem prikazanju. Ko smo bili tam, se nam je tretji prikazal, v roki je nosil kelih in nad njim hostijo, od katere je kapljalo nekaj kapelj krvi. Pustil je kelih in hostijo viseti v zraku, se vrgel na tla in trikrat ponovil molitev:

„Presveta Trojica, Oče, Sin in Sveti Duh, molim te iz dna srca in ti darujem predragoceno telo, kri, dušo in božans-

tvo Jezusa Kristusa, navzočega v vseh tabernakljih sveta, v zadoščenje za žalitve, bogoskrunstva in brezbriznosti, s čimer je žaljen. In po neskončnem zaluženju njegovega presvetega Srca in brezmadežnega Srca Marijinega te prosim za spreobrnjenje ubogih grešnikov.“

Potem se je dvignil, znova vzel v roke kelih in hostijo in dal hostijo meni; kar pa je bilo v kelihu, je dal piti Hijacinti in Frančišku in rekel:

„Vzemite in pijte telo in kri Jezusa Kristusa, ki ga nehvaležni ljudje strahno žalijo. Zadoščujte za njihove zločine in tolažite našega Boga.“

Znova se je vrgel na tla in z nami še

trikrat ponovil isto molitev, nato je izginil.

Po Božji moči, ki nas je prevzela, smo posnemali angela v vsem, torej smo se vrgli na tla kot on in ponavljali molitve, ki jih je molil on. Moč Božje navzočnosti je bila tako silna, da nas je prevzela in skoraj popolnoma oslabil. Zdelo se je, da nam je za dalj časa omrtvilo celo telesne čute.“

Prikazovanja angela so pastirčkom zelo pomagala, da so bili dobro pripravljene na Marijina prikazovanja v naslednjem letu. Napredovali so v molitvi, vadili so se v odpovedovanju, živeli so v Božji navzočnosti, varovali so se greha.

POLITIČNI BESEDILI o slovenski preteklosti

JUSTIN STANOVNIK

Državni zbor bo v bližnji prihodnosti obravnaval dve besedili, ki zadevata slovensko preteklost. Eno nosi naslov Deklaracija o protipravnem delovanju komunističnega totalitarnega režima in o razmejitvi med komunističnim režimom in demokratično Republiko Slovenijo, drugo pa Izjava o narodni spravi. Obe besedili sta načelne in deklarativne narave in zajemata dve dejstvi, ki sta - po sprejetju krščanstva - najgloblje prizadeli duhovno, kulturno in politično bit slovenstva. Povedano postavlja obe izjavi v okvir ne samo velike ambicioznosti, ampak tudi velike odgovornosti. Besedila, prebrana in potrjena na tako pomembnem mestu, kot je državni zbor, se redko in težko spreminjajo. Od njihove resničnosti - od skladnosti z dejstvi, ki so se, kakor vemo, zgodila na en način - je odvisna avtentičnost ali neavtentičnost narodove zavesti - ne za desetletja, ampak za stoletja. To je tisto, kar mi kot članu Nove slovenske zaveze ne dovoljuje, da ne bi izrazil svojega gledanja na ti dve aktualni besedili.

Čeprav so pri oblikovanju obeh besedil sodelovali tudi ljudje, za katere zanesljivo vemo, da jim ne manjka ostri-

ne političnega uma, so se vendar pojavile v njihju pomanjkljivosti, ki jima jemljejo zgodovinsko integriteto in politično avtentičnost.

Deklaracija o komunizmu

Pri prebiranju deklaracije se hitro opazi, da nekatere ključne stvari niso postavljene dovolj vidno in izrazito:

- ni posebej omenjena ideologija, s katero komunistični totalitarizem stoji in pade;

- ni omenjena komunistična partija, ki je počelo in živčno središče sistema;
- ni omenjen teror kot osnovni instrument boljševiške oblasti;

- ni omenjen začetni komunistični teror in legitimni upor proti temu terorju, kar je vodilo v državljansko vojno;

- ni posebej omenjeno dejstvo, ki izstopa iz slovenske zgodovine - holocidni umor domobranske vojske.

Poleg tega deklaracija očitno pristaja na nekatere prvine novokomunistične apologetike:

- pravi, da komunistični režim proti koncu ni več zapiral in ubijal - pri tem pa molči, da mu to ni bilo več potrebno, ker

je začetni komunistični teror tako paraliziral slovensko dušo, da se ji pozneje - pravzaprav do danes - še ni posrečilo dvigniti;

- besedilo nadalje šteje komunistom v dobro, da so dopustili miren prehod v večstranski sistem - pri tem pa pozablja, da so komunisti to naredili zato, da so se mogli legalno potegovati za oblast v demokraciji.

Deklaracija med tiste, ki zaslužijo priznanje zaradi upiranja komunističnemu sistemu, ne šteje:

- slovenskega protikomunističnega upora;

- zlasti pa molči o slovenskih katoličanih, ki so v komunističnem polstoletju predstavljali edino množično opozicijsko silo.

Ker je to besedilo deklaracija, razumemo, da v njej niso predvideni konkretni zakonodajni projekti, ki bi zagotavljali realizacijo njenih zahtev. Vseeno bi morala obstajati neka splošna klavzula, ki bi pogojevala sprejetje besedila s sprejetjem takšne zakonodaje v določenem časovnem roku.

Poleg stvari, ki smo jih izpostavili in se nam zdijo zares pomembne, je potrebno opozoriti na še nekatera bolj ali manj pomembna opažanja, ki so nastajala ob branju.

Tako moti nekaj funkcionalizem, ki veje že iz začetnih stavkov, kjer je izražena ambicija, da se Republika Slovenija „uveljavi“ kot demokratična država in se enakopravno „vključi“ v Evropo. Demokratična država hoče vzpostaviti odnos do preteklosti predvsem zaradi sebe in svojih državljanov. Vse drugo je sekundarno.

Primer izmikanja je trditev, da je komunistični totalitarizem „nastal“. Ni nastal, ampak je bil načrtovan in organizirano postavljen v pregnantnem pomenu te besede. Torej ni „nastal“, sploh pa ni „nastal na ruševinah predvojnega režima ter fašistične in nacistične okupacije“. Skoraj vsaka beseda v tej sintagmi je problematična, saj zelo nejasno nakazuje zgodovinsko resničnost.

Nadalje je nepotrebno govoriti, da je kdo kaj naredil „z revolucijo in brez demokratičnih volitev“.

Reči, da je bil komunistični režim „nedemokratičen“, je mnogo, mnogo premalo. Boljševistični komunistični sistem se je polastil celotnega človeka - z vsemi sredstvi, kar jih je omogočila moderna tehnika in tehnologija, ki jo obvladuje „razumnost brez razuma“. Komunizem ni bil zgolj revolucija, ampak je bil integralen napad na slovensko duhovno, kulturno, politično in civilizacijsko substanco.

9. julija 1998 je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu

MATJAŽ IGNACIJ SMOLE, sin Stankota in Marte roj. Koželnik.

Botra: Marta Smole Igljčeva in Andrej Koželnik. Krstitelj: prelat Jože Škerbec.

Komunistični sistem ni samo „ostro omejeval svobode izražanja politične, nazorske in verske opredelitve“. Bolj preprosto in bolj resnično bi bilo reči, da je ukinil politično, nazorsko in versko svobodo.

Glede zasebne lastnine (v nasprotju z osebno lastnino) bi, po našem, names-to predlagane formulacije morali reči, da je „ukinil družbeno dimenzijo zasebne lastnine“.

Zelo nepopolna ali pa celo povsem nesprejemljiva je teza, da je komunistični sistem popustil „pod pritiskom demokratske javnosti in ob vplivu nastajajoče opozicije znotraj institucij“. Komuni-zem se je vdal šele, ko je postalo vsem očitno, da ne more več nositi življenja. Pritisk demokratične javnosti je bil majhen, kakšna je bila „opozicija znotraj institucij“, pa lahko vidimo še danes, skoraj desetletje po prevratu, če smemo tako reči.

Namesto o „vzporednem, javnosti prikritem sistemu“ in o „tajnih uradnih listih“ bi bilo bolj umestno govoriti o značaju partijske države kot o primeru fantomske države.

„Privilegije izbranih članov vladajo-čih struktur“ bi bilo treba nadomestiti s „privilegiji članov novega razreda“.

Po vsem, kar vemo o tem, kakšno je stanje v znanstvenih institucijah, zlasti v humanistiki, je zelo tvegano zahtevati, da je preteklost „potrebno raziskati z nepristransko zgodovinsko raziskavo“. Treba bi bilo zahtevati, da se za takšno odkrivanje ustanovi poseben raziskovalni institut.

Nadalje se lahko strinjamo, da je odgovornost za kršenje človekovih in državljanskih pravic „individualna“, a le v kazenskem smislu. Obstaja pa še dru-ga odgovornost: moralna, kulturna in politična. To pa nosi vsak član partije kot del represivnega subjekta.

Iz apologetskega besedenjaka sil kontinuitete izhaja tudi svarilo pred po-vzročanjem novih krivic. Ta sintagma kaže na neko realno možnost, a bi bilo treba z njo ravnati zelo previdno.

Glede arhivskega gradiva bi bila zelo umestna zahteva, da se razišče - s kaze-nskimi posledicami -, kam je izginilo.

Sklicevanje na to, da nekateri zločini „ne zastarajo po mednarodnem pravu“, je sicer legitimno, a hkrati diši po iz-mikanju pred lastno nedotakljivostjo.

Izjava o narodni spravi

Izjava o narodni spravi je krajša, a ne manj pomankljiva. Predvsem zameri-mo temu besedilu, da ostaja zunaj zgo-

dovine. Slovenska državljanska vojna je zgodovinsko določljiv dogodek: vemo, kaj se je zgodilo, poznamo akterje. Tre-ba je povedati, kaj je bilo, kaj in kdo je bil kdo. Struktura spora je bila zelo pre-prosta in pregledna in jo je treba poka-zati. Ta struktura ima štiri prvine:

- bila je revolucionarna volja, poose-bljena v ljudeh čebinskega navdiha;

- bili so ljudje - v glavnem iz liberal-nih in levokatoliških vrst - ki so iz ideolo-ških, socialnih in domovinskih vzrokov bistveno omogočili čebinski projekt;

- bili so ljudje - v glavnem iz katoli-škega in tradicionalno liberalnega tabora - ki so se čebinskemu projektu uprli;

- bila je končno specifična situacija, ki je projekt omogočila - okupacija.

Iz navedenega je jasno, kdo bi se moral spravi s kom in kaj bi se moralo prej zgoditi, da bi bilo to mogoče.

Besedilu jemlje ugled tudi izogibanje določenim opredelitvam. Predvsem in najbolj pa seveda nepolitični jezik. Mora-listične vzpodbude, ki izpolnjujejo velik del izjave, spadajo v nedeljsko šolo, ne pa v besedilo, ki naj bi ga sprejel državni zbor. Tudi tu ni nobenih predlogov za spremno za-konodajo, zato je tudi to besedilo brez stalnih političnih in pravnih pos-ledic.

Izogibanje temu, da se slovenski spor postavi v okvir njegovih zgo-dovinskih resničnosti, je povzročilo, da je drugi del preambule tega bes-edila ne samo zapleten, ampak tudi nerazumljiv.

Izraz „tragičen“ je beseda z zelo določenim pomenom in je ni dovol-jeno - kar se kar naprej dogaja - rabiti za neob-vezno lakiranje neprijet-nih situacij.

Povojni holokavst je v vsakem besedilu sprave bistvena postavka. Do njega je treba vzpos-taviti jasno in odločno stališče. Ni dovoljeno ne videti njegove presežne velikosti.

Kako neobvezna in zgolj verbalna je lahko takšna izjava, dokazuje trditev v 5. točki, da je državni zbor „v skladu s svojimi pristojnostmi“ - le čemu ta dostavek - do-lžan vsem žrtvam zago-

tovat „zadoščenje“ in „popravo krivic“. Tak stavek nima nobenih političnih in pravnih posledic. Ali boste šli v državni zbor in citirali točko 5 Izjave o spravi? Saj se boste samim sebi zdeli smešni!

Temeljna spoznanja sedanjega političnega časa

Naše pripombe na obe besedili, o katerih bo razpravljaj državni zbor, izha-jajo iz nekega osnovnega, sedaj že empirično potrjenega vedenja o sedan-jem času. To vedenje je mogoče razde-liti na dve spoznanji:

1. Pokazalo se je - z ostrino, ki ne dopušča več razumnega dvoma - da prehoda iz totalitarizma v demokracijo ne bo mogoče uresničiti v sodelovanju s silami nekdanjega režima. Bile so take iluzije, a so se druga za drugo sesule. Prehod lahko uresniči samo izvorno demokratične politične sile. Iz tega sledi, da se je treba vrniti na začetni demos-ovski koncept - očiščen in obogaten s spoznanji in izkušnjami, pridobljenimi na puščavskih brezpotjih, na katera nas je

7. marca 1998 sta se poročila v cerkvi San Patricio v Belgrano (Buenos Aires) MARCELA SIERRA in MARKO VITRIH. Čestitamo!

potisnila politična neprisebnost.

2. Drugo spoznanje ni brez povezave s prvim in zadeva vprašanje sprave. Tudi tu se je izkazalo, da bodo politične, pravne, kulturne in moralne temelje za spravo morale postaviti demokratične sile same. Novolevičarske sile, ki izhajajo iz nekdanje partije, zaradi logike, ki obvladuje njihovo politično bit, za spravo ne morejo biti in ne bodo, ker je njihov obstoj bistveno odvisen od nadaljevanja državljske volje. Bistvo sprave pa je v tem, da se državljska vojna konča - v celoti in povsem. Te sile bi bile za spravo samo v zamegljeni obliki - v takšni, ki ne bi izhajala iz resnice in ki bi kljub lepim in pomirljivim besedam omogočala latentno nadaljevanje državljske vojne.

Sklep

Nova slovenska zaveza misli, da ima Republika Slovenija med vsemi srednjeevropskimi in vzhodnoevropskimi tranzicijskimi državami posebno mesto. To posebno mesto ji daje tragična odsotnost duhovnih in političnih sil, ki bi zmogle zanesljivo peljati družbo iz nenaravnega totalitarizma v prostore demokratične kulture. Slovensko politiko obvladujeta dva dejavnika, ki onemogočata nastanek teh sil: neomajna odločenost sil komunističnega nasledstva, da svoj politični eliti zagotovi prostor v okviru demokratičnih institucij, in splošna slovenska politična infantilnost. Vse to pa je mogoče samo ob dejstvu, da smo si

MOJA DEŽELA - kdaj boš zares moja?

*Nedelja Slovencev po svetu
na Brezjah in v Ribnici*

Slovenija, moja dežela, kdaj boš zares postala moja, se tudi letos sprašuje prenekateri Slovenec, ki se muči na dopustu v „matici“, kruh pa mu reže tujina. Tu misli predvsem na odnos matične domovine do njega, izseljenca, zdomca, begunca, ki so ga različni razlogi vodili v širni svet, v

Slovenci komunizem izbojevali sami. Žal ni nobeno od besedil, o katerih smo govorili v tej oceni, tega dejstva niti omenilo, kaj šele, da bi ga postavilo v pravo perspektivo.

Razumljivo je, da v takih razmerah ni mogoče misliti na konsenzualno sprejete tako občutljivih besedil, kot sta deklaracija o naravi komunističnega režima in izjava o narodni spravi. Mogoče bi ju bilo doseči, a le v iznakaženi obliki: ta pa bi poglobljala nepristnost narodove zavesti o sebi in jemala energijo njegovi politični volji. Danes bi pred vsemi morala biti ena stvar: organiziranje vseh narodovih sil za zmago politične demokracije. Predvsem pa nobenega pohujšanja več! Ti dve besedili v predlagani obliki nikakor in pod nobenim pogojem ni smeta biti sprejeti.

srcu pa mu kljuje večna bolečina in neutolažljivo hrepenenje: Slovenija, moja rodna dežela.

To misel, to dolžno dejanje matice do desettisočev rojakov, razsejanih po vseh koncih sveta, so imeli v mislih v svojih govorih na nedeljo Slovencev po svetu in god slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda, 5. julija, govorniki na osrednjih prireditvah na Brezjah in v Ribnici na Dolenjskem.

Na Brezjah je koprski škof Metod Pirih, narodni ravnatelj pastoralnega dela za Slovence po svetu, rojake na tujem in Slovence doma vabil predvsem k večji povezanosti s Kristusom, Dobrim pastirjem. Če ta bo, bomo zmogli premagati vse težave, ki nas doletevajo, in bomo ostali trdno povezani kot veren, kulturno prebujen in upanja poln narod. Za to pa moramo hoditi k maši, zares živeti iz božje besede in več moliti.

Njegovo misel je na drugem koncu Slovenije, v ribniški župnijski cerkvi sv. Štefana, z bridko in dolgoletno osebno izkušnjo zdomca nadaljeval ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode. Slovincem po svetu je zaželel kar se da prijetno „srečanje s prelepo deželo pod Alpami“, čeprav se ta bolj mačehovsko vede od njih. Edina, ki jim je vseskozi stala ob strani, je bila Cerkev. Ta jih ni „nikdar pozabljala, vedno jih je nosila v srcu in jih ljubila“. Vendar, čeprav je bilo veliko zamujenega, se dá še marsikaj narediti. Obeti za to so dobri. Slovenija si sicer s težavo, vendar vztrajno utira pot v „resnično demokracijo“. V tej pa imajo pomembno mesto tudi naši rojaki po svetu. Na poti v demokracijo je treba rešiti več perečih zadev. Ena od teh je resnična sprava med „domovino in izseljenci“. Slednji se hočejo spraviti z domovino, vendar je slovenska oblast gluha za njihove želje, prošnje in predloge. Slovenska oblast bi morala zavzeti drugačen odnos do Slovencev po svetu. Bolj bi se morala zavedati: vi ste pravi Slovenci, ste tu doma, ste v Sloveniji zaželeni, imate tu svoje pravice... Slovenija vas pričakuje. Vsakdo od vas, ki se želi vrniti, naj mu bo to omogočeno. Tu vas čaka delo, streha, dom. Potrebujemo vaše talente, z vami bomo veliko pridobili v kulturnem, krščanskem in narodnem oziru...

Kaj vse bi bilo treba narediti za to, so po maši v poletnem gledališču Ribniškega gradu povedali predstavniki strank in drugi govorniki.

14. junija 1998 je bila krščena v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu

NATALIJA MARIJA JAVORŠEK, hči Tonija in Mirijam roj. Mehle.

Botra: Kristina Mehle roj. Pérez in Jure Javoršek. Krstitelj: prelat Jože Škerbec.

Moji spomini

BORIS KOMAN

(10)

Želja taboriščnega vodstva je bila, naj bi bil vsak zaposlen s kakšnim stalnim delom. Tako smo kmalu imeli tudi delavnice za razne obrti. Dva brata sta se celo lotila livarne, kjer sta prelivala kovinaste dele ostankov sestreljenih avionov, ki jih tedaj ni manjkalo. Spittal z okolico je imel posebno zadnje čase vojne kar veliko zračnih napadov zaradi svoje lege ob tako važnem križišču cest in vlakov.

Vsa omenjena dejavnost se je seveda še pomnožila s prihodom rojakov iz lienskega taborišča. To je držalo še posebej glede šolstva, saj so prinesli sem tudi gimnazijo, pa tudi bolniško osebje in vrsto naših dobrih zdravnikov.

V poletju tega prvega leta v Spittalu, v začetku avgusta, sem obiskal župnika Ketteja, za katerega sem zvedel po eni od deklet iz moje fare, ki je bila pri njem v službi. Tako sem potoval v Kotmaro vas in bil lepo sprejet. Saj se nisva videla, odkar je bil aretiran v taborišču v Šent. Vidu. Priložnost sem izkoristil za ogled vse okolice, ki me je posebej zanimala, saj je v bližini Ve-trinja.

Bližal se je 4. september, prvi dan novega šolskega leta, katerega smo začeli s šolsko mašo in sem jaz maše-val. Počitnic je bilo konec. Vendar smo bili tudi ta čas večkrat naprošeni od župnikov v okolici za kako nedeljsko mašo. Povabil me je tudi župnik iz St. Petra im Holz. Spoznala sva se ob nekem izletu, ko sva z g. Burjem tja peljala na izlet skupino mladih deklet. Ta kraj je zgodovinsko pomemben, ker so se ohranili ostanki neke cerkve še iz rimskih časov. Kraj se je imenoval Teurnia.

Počasi se je bližala zima. Potrebno je bilo poskrbeti za ogrevanje barak. Drva so bila na razpolago. Tudi skromne peči. Drva pa je bilo treba razžagati. Tako se je žrtvoval za nas g. Koprivec, ki je prišel s svojo žago na dva ročaja. Pa me je naprosil, naj mu pomagam. Bil je zelo mrzel dan in že polno snega. Zmetal sem nase vse, kar sem imel, da me ne bi zeblo. Na glavo pa čepico iz volne, na roke pa volnene rokavice, ki sem jih dobil pri sorodnikih v Beljaku. Pri žaganju sem se kmalu ogrel, snel plašč in kapo, pa tudi rokavice. Nazadnje pa še zavihal roka-

ve, tako sem se ogrel. Ko je pokukal iz barake g. Lamovšek, se je začudil in se hitro vrnil v barako. Midva pa vesela, da sva lahko pripravila veliko drv za peč.

Ne dolgo potem sta se pripeljala dva vojaka v angleški službi in vprašala, če je kdo od duhovnikov pripravljen iti maševat za božične praznike v taborišče na Brnci pri Beljaku. Takoj sem se ponudil, saj sem upal, da bom tako vsaj nekaj praznikov prebil na očetovem domu. Ljudje pa, ki niso za to vedeli, so bili zaskrbljeni, ker so mislili, da so me aretirali. Jaz pa sem vesel potoval na kraje, ki sem jih dobro poznal in cenil. Ko smo prišli v taborišče, me je upravnik lepo sprejel in razložil, kdo so ti ljudje, ki živijo v tem taborišču. Šlo je za bivše vojake, ki so kot ujetniki bivali v Sloveniji, a so ušli od tam in prišli čez Karavanke v svojo domovino. Morali pa so se oglasiti v tem taborišču, da so jim uredili potrebne dokumente. Pa še, da so jih osvobodili umazanije in jih razkužili zaradi morebitnih bolezni. Upravnik je bil eden tako imenovanih Volksdeučarjev iz Srema, ki so se med vojsko preselili v Avstrijo. Povedal mi je, kaj pričakuje od mene: edino, da jim za polnočnico mašujem, potem sem pa prost.

Prišla je polnoč. Vprašal sem možake, če bodo pri maši kaj zapeli. Edina pesem, ki so jo zapeli, je bila Sveta noč, drugače so bili pa med mašo tiho. Zjutraj sem odšel na dom sorodnikov in tam ostal dober teden do dni po novem letu 1947. Med tednom sem maše-

val v župnijski cerkvi, tako da sem preživel res lepe božične praznike. Potem sem se pa vrnil v Spittal.

Zima je kmalu minila. Tako sem lahko pri vsem drugem bolj poskrbel za sprehode otrok v nedeljah popoldne. Želo so bili veseli in radi šli z menoj v naravo. To g. Bruncu ni bilo najbolj všeč, kot mi je povedal g. Lamovšek, češ da so za mladino salezijanci...

S prihodom rojakov iz Lienza so se pomnožile razne gledališke in druge prireditve v dvorani, kar smo prinesli s seboj od doma kot del naših lepih in koristnih slovenskih navad.

Še v zadnji zimi sem enkrat potoval v Skočidol. Hotel sem urediti, da bi imeli za naše taboriščnike v lepem nunskem zavodu v Wurnbergu duhovne vaje. Župnik me je lepo sprejel in povedal, da so njegovi farani pri volji poskrbeti za ta primer vse potrebno glede prehrane. Drugačnega mnenja pa so bile nune. Kar naravnost so povedale, da nam ne dajo zavoda v uporabo. Tako nam ni ostalo drugega, kot da imamo vse nagovore naših duhovnih vaj kar v taboriščni baraki. Vodil jih je salezijanec dr. Franc Mihelčič. Vse je lepo poteklo in vsi smo bili zadovoljni.

S pomladjo so med drugim spet oživele gore okrog nas. Posebno priljubljena je bila gora Goldeck. Pot na njen vrh je bil obiskan od naših ljudi zelo pogosto, celo pozimi! Saj smo nekateri že kupili dereze, da je bila pot bolj varna. Bil je nekoč lep, sončen dan. Po kosilu sva šla s kolegom Vukšiničem na sprehod čez Dravo, tja pod Goldeck. Moj spremljevalec se je čez nekaj časa obrnil in rekel, da mora iti nazaj, da ne bo zamudil šole. Jaz sem jo pa kar sam mahnil naprej. Šele tedaj, ko sem bil že blizu vrha, sem se spomnil, da bi bil moral biti tisti čas tudi jaz v šoli. To je bilo edinokrat, ko sem manjkal v šoli, namesto da bi učil otroke.

Tudi za veliko noč so me prišli iskat iz taborišča na Brnci, da sem pri njih maše-val. Potem sem bil spet prost, da sem nekaj dni lahko preživel pri sorodnikih.

Za poletje pa me je naprosil župnik iz Skočidola, da sem šel v njegovo faro. Tako sem tam lepo preživel zadnji del avgusta in prvi del septembra, da je on mogel iti na oddih. Seveda sem bil zelo lepo sprejet. Živel sem v družini glavnega vaščana v Udmatu, malem naselju, ki so ga sestavljale le tri družine. Bil je zaveden Slovenec, imel za tiste čase moderen mlin, kamor so vozili kmetje iz okolice svoja žita, da

jih je mlel. Navadno sem maševal v cerkvi v Podravljah, ki je največja vas v središču fare. Kmalu sem zvedel, da je v bližnjih Kostanjah stolniški župnik iz Ljubljane dr. Klinar. Seveda sva se potem obiskovala. Enkrat sva se celo domenila, da greva na Vrbsko jezero preskusiti svojo zmogljivost za vožnjo po morju. Na ladjici je bilo lepo prijetno. Ko pa sva se s svojim spremstvom vrnila, mi je rekel, da je ugotovil, da on ni za to, da se bo raje vrnil v Ljubljano.

V taborišču sta me naprosili Ivanka Peršin in njena prijateljica Mari Plevnik, da bi ju peljal na goro Ankogel, češ da je Plevnikova srečno končala svoje šolanje. Seveda sem jima ugodil, saj je Ivanka tako lepo skrbela za nas duhovnike in nam rada vsak dan nosila hrano iz skupne kuhinje.

Pot na goro Ankogel smo lepo izvedli. Ko smo v Mallnitzu izstopili iz vlaka, smo kmalu ob začetku hoje srečali mlad par, menda sta bila novoporočenca, ki sta bila namenjena na isto goro, kot mi. Ker sem pot že poznal, smo se hitro znašli. Ko smo prehodili ves gozd in pašnike, se nam je odprl pogled na veliko vzpetino proti koči tam zgoraj. Takrat pa se je nenadoma pooblačilo in začelo hudo grmeti in bliskati. Zaskrbljeni smo se razdelili vsak pod bližnjo skalo, da ne bi kakšna strela vseh treh ubila. Hvala Bogu pa je bilo nevihte kmalu konec, da smo pogumno nadaljevali pot proti koči. Tam smo se malo odpočili in poskrbeli za prenočiče. Takrat šele sta dospela mlada dva. Ona zelo slabe volje. Kar naprej je kričala. „Ti si rekel, da je samo tri ure do vrha, hodila sva jih pa sedem!“ On jo je tolažil, jaz pa hvalil Boga, da nimam žene...

Drugo jutro smo se spravili proti vrhu. Pot je vsaj delno nevarna. Pa smo vse srečno prekorčili in dosegli sam vrh. Kakšno veselje! Potem smo se počasi vrnili v dolino in v taborišče.

Še enkrat sem bil povabljen za pot na to goro. Lazarist Jože Mejač je bil prestavljen v Čile. Rad bi se poslovil od nas, za to pa je izbral goro Ankogel. Vse je srečno poteklo. Ker je takrat bilo pod vrhom precej snega, smo gospoda tudi okepali, ker je prvič prekorčil 3000 metrov višine v gorah, zato je moral dobiti gorski „krst“.

V tistem času so se razmere glede hrane v taborišču precej zboljšale. Iz USA smo začeli dobivati pakete raznih jedil, ki jih je pošiljala neka nam takrat nepoznana ustanova CARR. Pa tudi razna povabila okoliških župnikov so nam zboljšala v tem oziru položaj. Me-

Skupina slovenskih beguncev iz špitalskega taborišča avgusta leta 1947 na vrhu Goldecka: med njimi sestre Francka, Helena in Nežka Jerin, sestri Minka in Tinca Lavrič ter Anton Vesel.

ne je čakala nova gorska skupina, gora Dobrač, ki deli gornji del koroških dolin, Ziljo in Dravo. Ko sem bil v Rublandu, sem že poizvedoval, kako se pride s te strani na Dobrač. To sem tudi poizkusil. Kmalu se je vzbudilo zanimanje tudi pri drugih. Tako sem 13. avgusta leta 1947 peljal skupino deklet na to goro. V cerkvi, ki je blizu vrha, sem tudi maševal. Med dekleti je bilo tudi nekaj učiteljic. Te so potem sedle na klop za cerkvijo in s hrepenečimi pogledi strmele čez hribe v domovino. Za nekatere je bilo premočno doživetje, da so začele jokati. Še enkrat sem spremljal tja gor skupino deklet. Tokrat z Brezovice. Takrat smo že poznali bolj lahko pot po dolini do vznožja. Z vlakom do Gumern, naprej pa še z omnibusom prav do vstopa v hrib.

Počasi se je spet bližala zima in božični prazniki. Spet me je pot zanesla na drago Brnco za mašo v taborišču. Vse druge praznike in tudi novo leto 1948 sem preživel pri sorodnikih. Že prej je v taborišču v Spittalu nastalo med ljudmi vznemirjenje. Govorilo se je, da bo Jugoslavija zasedla velik del južne Koroške. Celo nekateri koroški duhovniki so me spraševali, kaj naj v tem primeru storijo. Poleg tega smo imeli v taborišču nenaden policijski obisk, ki je naredil preiskavo med

nami. Menda so nekatere iskali, zato so vse pretaknili. Nekateri, ki se niso čutili varne, so pravočasno odšli ven iz taborišča. Potem se je počasi vse pomirilo. Vendar je nastopil čas, da se odločimo, kam želimo, češ da bo taborišče razpuščeno. Tudi sam zase sem o tem razmišljal. Ker sem bil tudi to leto 1948 za velikonočne praznike na Brnci, sem šel pozdravit g. Millioniga, ki je bil z nami ves čas v semenišču v Ljubljani, pa tudi v počitnicah v Martuljku. Sedaj je bil župnik v Štebnu, v sosednji fari. Njega sem vprašal, kaj misli o tem, pa mi je dejal: „Če bi bil ti cel Gorenjec, bi ti svetoval, da kar ostaneš na Koroškem. Ker si pa na Gorenjskem samo rojen, tvoje srce pa bolj koroško zaradi tvojih staršev, bi ti svetoval, da ne ostaneš tukaj. Bi preveč trpel, ko bi moral gledati potujčevanje slovenskih družin.“ Sedaj sem bil na jasnem, treba bo iti z drugimi čez morje v tujino.

V taborišču se je o tem veliko govorilo. Med prvimi, ki so se odločili, so bili mladi ljudje. Med njimi tudi veliko deklet iz moje fare. V Kanado. Zato so že v letu 1947 naprosila, naj jih spremljam še na Dobrač. Res smo se podali na pot in ob kresu, 24. junija 1948, prišli gor na vrh. Hodili smo prav dobro. Ko smo se bližali vrhu, so se raz-

veselile gorskega cvetja, ki je prav takrat bilo v vsej polnosti svoje lepote. Takoj so ga hotele natrgati za spomin. Pa sem jih pregovoril, naj počakajo do drugega dneva, da bodo imele res sveže cvetje. Spravili smo se spat. Ponoči pa je začelo snežiti in pokrito je bilo vse cvetje z belo snežno odejo. Ko so zjutraj dekleta to videle, so se jezile nad mano, češ da bodo sedaj po moji krivdi brez rož. Kar neprijetno jim je bilo gaziti zasneženo stezo do cerkve. Posebno, ker so bile oblečene za vroče poletje. Med mojo mašo se je pa kmalu odprlo nebo in precej hitro je sonce pobralo ves sneg in tako je bilo na razpolago še lepše cvetje. Vrnila se je spet dobra volja in smo korajžno korakali v dolino in se vrnili v špitalsko taborišče.

Začel se je čas priprave na odhod v tujino. Mladi rod, posebno veliko deklet se je odločilo za Kanado, ki je sprejemala samo delavne roke. Odhod te skupine je bil določen za 9. september. Ta dan sem jim maševal za srečno pot. Tako so počasi odšle v novo življenje.

Drugi smo pa še ostali in dobili pismeno zvezo z gospodom Janezom Hladnikom, ki nam je pismeno vse razložil in končno dosegl v Buenos Airesu dovoljenje za velik del našega taborišča. Saj so bili pogoji kar ugodni, ker so smele priti tudi družine z majhnimi otroki, in tudi ostareli ljudje. Prišlo je uradno argentinsko zastopstvo, ki je uredilo vsem dokumente za vstop v to deželo.

Blagoslovitev gradbišča za novo Škofijsko gimnazijo v Vipavi

V nedeljo, 21. junija, popoldne je koprski škof Metod Pirih ob navzočnosti številnih duhovnikov in vernikov blagoslovil začeta dela na gradbišču nove Škofijske gimnazije v Vipavi. Nadaljevanje obstoja Malega semenišča in gimnazije Vipava, ki obstajata že skoraj pol stoletja (gimnazija je bila ustanovljena 1957, Malo semenišče pa 1950), je za Vipavsko dolino, koprsko škofijo, celotno slovensko Cerkev in za vso državo izjemnega pomena.

Stavba sedanje gimnazije in semenišča postaja premajhna za vse tiste, ki bi se želeli vpisati na gimnazijo (do sedaj so vpisovali le po en oddelek prvega letnika, naslednje leto pa prvič načrtujejo vpis dveh oddelkov). Z novo

Ves ta čas pa je življenje v taborišču, posebno v cerkvi in v šoli, šlo nemoteno dalje. Učiteljstvo pod vodstvom gospodične Gašperšič je tudi meni naredilo malo slovo in mi izročilo v spomin tri knjižice pesmi, ki so jih prepevali v šoli. Jaz sem se jim res od srca zahvalil za tako lepo in požrtvovalno delo z otroki.

13. januarja 1949 sem opravil še zadnjič mašo v Spittalu. Potem pa na pot v tujino.

gimnazijo bo profesorjem in dijakom olajšano delo, saj bodo novi kompleks sestavljali nekateri prostori, ki jih sedanja stavba nima (npr. telovadnica).

Gradbeni prostori na parceli, ki meri nekaj več kot 1,6 ha, je že pripravljen in izkopan za temelje telovadnice in upravnega dela stavbe. Kompleks sestavljajo še šolski prostori na 1400 m², to so matične in posebne učilnice ali kabineti (za računalništvo, fiziko, biologijo, kemijo, geografijo in zgodovino) ter observatorij za nočno opazovanje neba, upravni prostori za administracijo (200 m²) ter prostori za servisne dejavnosti (kuhinja, jedilnice na 350 m² površine). Vse to povezujejo hodniki in stopnišča v pritličju in dveh nadstropjih. Nad učilnicami bo izkoriščen tudi mansardni prostor za zunaj šolske dejavnosti (750 m²). Telovadnica (1760 m²) je povezana s šolo in ima tudi lasten vhod. Velikost igralne ploskve je 42x26 m, k njej pa spada tudi tribuna, ki bo sprejela 300 gledalcev. Preostali del je namenjen igriščem, zelenicam in parkom, ki bodo obdajali stavbo.

Sedanje prostore gimnazije (z uporabo novih prostorov bodoče gimnazije) čaka preureditev v dijaški dom za fante in dekleta. S tem bo spolnjena želja profesorjev, vodstva šole in marsikaterega dijaka, da bi se lahko v škofijsko gimnazijo vpisovali tudi dijaki iz oddaljenih krajev oziroma iz vse Slovenije.

Gradnja, ki jo izvaja podjetje Primorje iz Ajdovščine, naj bi bila končana do 30. maja 1999. Celotna gradnja bo predvidoma stala 600 milijonov SIT.

Ta veliki finančni zalogaj skuša koprška škofija zbrati po svojih župnijah s prostovoljnimi prispevki vernikov in z drugimi darovi dobrih ljudi. Čeprav je to investicija, ki bo v bodoče s svojo vzgojo in izobraževanjem veliko prispevala k prihodnosti države in naroda, pa država v tem projektu ne sodeluje.

Verni zaupamo v božji blagoslov, kot je povedal v svojem nagovoru koprski škof Pirih: „S čutom vere, s katero dojemamo božjo navzočnost med nami, opravljamo danes blagoslovitev začetnih del pri gradnji nove Škofijske gimnazije, ki je tako pomembna za življenje naše škofije. Ko prosimo za božji blagoslov pri delu, ki se je začelo, mislimo predvsem na mlade ljudi, ki bodo to stavbo uporabljali, da bi bile vse njihove dejavnosti Bogu v čast ter v srečo in blagoslov vseh ljudi.“

KATJA BAJC

21. marca 1998 je bila krščena v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi MARIJA EVGENIJA ROZMAN, hči Francija in Aleksandre roj. Mugerli. Botra: Ana Marija Rozman in Franc Mugerli. Krstitelj: Franc Cukjati.

ZLATA POROKA

Ivana Klemenčiča in Mici roj. Kokalj

Gospod Ivan Klemenčič in gospa Mici sta se poročila 9. maja 1948 v farni cerkvi v Spittalu ob Dravi na Koroškem. Poročno sveto mašo je daroval in ju poročil ženinov bratranec lazarist Jože Mejač.

Zlato poroko sta praznovala 31. maja letos s sveto mašo v kapeli na Pristavi v Castelarju. Med sveto mašo, katero je daroval dr. Alojzij Kukočič, sta si obnovila zakonsko zvestobo do smrti. Med mašo je bilo ljudsko petje, ki ga je na orglah spremljala ga. Anka Savelli Gaser. Med poročnim obredom pa je Ave Marijo zapela njuna snaha Snežna Batagelj Klemenčič. Poročnega slavja so se udeležili sinovi z družinami, sorodniki in bližnji znanci. Po cerkveni slovesnosti na Pristavi se je družabni del praznovanja s kosilom nadaljeval na njihovi domačiji v Parque Leloir.

Življenjska pot Ivana Klemenčiča je bila pestra, a trda. Rodil se je 9. avgusta 1914 v Dolu pri Ljubljani kot najstarejši otrok v družini z desetimi otroki. Imeli so kolarsko podjetje in kmetijo, kjer se je zaposlil tudi Ivan. Že v rani mladosti se je vključil v farno društveno življenje ter se udeleževal pri Orlu, potem pa v Fantovski zvezi. Vojska leta tudi njemu niso prizanesla. Ko so se pojavili partizani, je

takoj vedel, da ne spada mednje. Zato so ga sledili in mu stregli po življenju. Umaknil se je k prijatelju na Dunaj. Tam je ostal dalj časa. Nekega večera so partizani spet prišli na njegov dom z namenom, da ga „likvidirajo“. Mislili so, da je doma, zato so streljali, zadeli in ranili pa so njegovega očeta. Ko je Ivan zvedel, da je oče v bolnici na Golniku, se je vrnil, a ne domov, pač pa v Kranj, od koder ga je hodil vsak dan pazit. Ker Ivana niso mogli dobiti, so se nekega dne maščevali

nad komaj trinajstletno sestro. Prišli so ponjo, jo odvedli s seboj in jo zasliševali o bratu. To je Ivana tako prizadelo, da se jim je skoraj sam javil. A partizani so jo kmalu, neverjetno, a resnično, spustili, da se je zdrava vrnila domov.

Bil je med ustanovitelji prvih gorenjskih domobrancev v Kranju. Ker je bil pritisk partizanov vedno hujši in ljudje v zmeraj večji življenjski nevarnosti, so iz Kranja ustanavljali še druge postojanke na Gorenjskem. Po vojni se je umaknil, kot drugi domobranci, na Koroško. Prvo razočaranje je doživel v Borovljah, ko so jih Angleži razorožili, saj

je veroval v „zahodne zaveznike“. Tako je prišel na vetrinjsko polje, kraj žalostnega spomina. S prvim transportom gorenjskih domobrancev je bil vrnjen nazaj v Jugoslavijo. Ko je spoznal, kam jih peljejo, je pri „Črni luknji“ skočil iz vrste v gozd in se mesec dni prebijal po gozdu, da je končno prišel domov, kjer se je skrival in delal načrt za nov pobeg na Koroško. Posrečilo se mu je priti čez mejo v Avstrijo, pri Pliberku pa so ga dobili Angleži in ga spet poslali nazaj

Družinski člani in sorodniki zakoncev Klemenčič na slavju njune zlate poroke.

na avstrijsko-jugoslovansko mejo. Od tu je spet ušel in po dobrem mesecu prišel v taborišče Št. Vid ob Glini, kjer je ostal nekaj časa. Od tam je končno prišel v Spittal ob Dravi, kjer se je srečal z Mici.

Mici Kokalj se je rodila 14. septembra 1919 v Biščah - Ihan kot najstarejša hči v družini z osmimi otroki. Tudi Mici je odraščala v krščanski družini. Oče je bil dolga leta cerkveni ključar, mama pa verna kmečka žena. Kot mlado dekle je veliko nastopala na domačem odru v prosvetnem domu. Bila je članica Marjine družbe. Ko je prišla vojna in nato komunistična revolucija, se je začelo gorje. Ko so se pojavili partizani, so kmalu spoznali, da jim oče ni naklonjen. Ovadili so ga Nem-

Beg v svobodo

JANEZ MOHAR

Rad bi na kratko popisal, kako sem doživljal božje varstvo, ko sem se umikal iz Šentjerneja, kjer sem bil kaplan 7 let, preko Maribora do Avstrije.

V prvih dneh maja 1945 so prihajale v Šentjernej vesele in žalostne novice. Časopis Slovenec, menda z datumom 3. maja, je prinesel vest, da je Narodni odbor v Ljubljani oklical Svobodno Slovenijo in da se Nemčija predaja zaveznikom. Domobranska posadka v Šentjerneju je bila odrezana od Ljubljane.

Iz Šentjerneja sem odšel v torek, 8. maja 1945, po kosilu. Zelo težko sem se odločil za odhod. Najraje bi ostal, pa naj bi se zgodilo z menoj karkoli. Pleterski pater Ferdinand je prišel k meni istega dne ob 10-ih in me nagovarjal, naj ostanem, in bo on vse storil, da se mi ne bo nič zgodilo. Skoro gotovo so ga poslali partizani. Povedal sem župniku Francu Cerkovniku, da je bil pri meni pater Ferdinand in kaj mi je rekel. Župnik je odšel z vojaki, a se je vrnil in se zatekel v Pleterje. Tam so ga partizani aretirali in potem obsodili na smrt. Že julija 1942 so partizani umorili v gozdu pri Pleterjah kaplana Vinkota Kastelica, tri fante KA in kmeta J. Prhneta.

Na prigovarjanje sobratov Alojzija Fistra in Božidarja Slapšaka sem se odločil za odhod, ne z vojaki kot župnik, ampak sam bom poskušal priti do Maribora. Vedel sem, da na Štajerskem ni toliko sovraštva do duhovnikov kot na Kranjskem in da so partizani manj organizirani po vaseh in ne

cem, češ da sodeluje s partizani. Gestapovci so prišli ponj in je bil en mesec zaprt v Kamniku. Ko se je srečno vrnil domov, so ga partizani stalno zasledovali, da se sam skoraj ni upal zdoma. Končno so v poznih urah 16. septembra 1944 vdrl v hišo in ga na postelji ustrelili vpricho otrok in žene. Mici je po očetovi smrti odšla k sorodnikom na Rodico, ker so tudi njo hoteli ubiti.

Leta 1945 se je družina umaknila z domobranci na Koroško. Od tam so poslali dva brata domobranca nazaj v Jugoslavijo. Starejši čaka vstajenja na Teharjah, mlajši pa se je po devetih mesecih trpljenja v Teharjah zaradi

poznajo odločilne vloge, ki so jo imeli komunisti v OF. In v Mariboru je bila v bolnici moja sestra Francka z redovnim imenom Nerina.

Na kolesu sem se peljal do škocjanske Stare vasi, kjer sem poiskal Janeza Škoda, ki je pribežal v Šentjernej, ko so Nemci preseljevali naše ljudi iz obmejnega pasu. Prišla sva še isti dan do bivše italijansko-nemške meje, kjer sva prespala na podu pri nekem kmetu. Zjutraj sva šla na Škodov dom pri Svetem Duhu, zdaj se ta kraj imenuje Veliki Trn. Maševal sem že pozno v farni cerkvi.

Na Raki je gorelo in slišalo se je streljanje ves dan in tudi ponoči. Prespal sem v nekem hramu in zjutraj, na dan sv. Rešnjega telesa, sem odšel v spremstvu Škodovega brata do reke Save. Na cesti ob reki je bilo veliko nemških in hrvatskih vojakov, ki so se premikali proti Sevnici in Zidanemu mostu. Ko sem šel z njimi, sem srečal nekaj šentjernejskih domobrancev, ki so se vračali v Šentjernej. Ti so mi odsvetovali, da bi šel naprej, ker da je bližnji most na Savi že zastražen. Nagovarjali so me, naj se z njimi vrnem v Gorjance. Šel sem z njimi do Rostoharjeve hiše, kjer sem ostal do sobote. Ta družina se še ni vrnila iz begunstva.

V soboto zjutraj sem odšel do reke Save. Vse svoje dokumente in nekaj denarja sem skril v podstrešju hiše. Na kraju, kjer se cesta približa Savi, sem se usedel ob reki in premišljeval, kako bi prebredel reko. Plavati nisem znal. Kmalu pa sem opazil, da se mi približuje nekdo v čolnu. V strahu sem

mladoletnosti rešil. Od doma je kmalu ponovno pobegnil na Koroško, se vrnil k družini v špitalsko taborišče in z njo, to je z mamo in sestrami emigriral v Argentino. Sestra Francka je iz taborišča vstopila k redovnicam, kjer je živela kot sestra Cornelia, a je za rakom umrla na Dunaju.

Ivan in Mici sta prišla v Argentino 3. decembra 1948 z ameriško vojaško ladjo General Sturgis. V družini se jima je rodilo pet fantov. Vsi so si ustvarili družine in živijo v njuni bližini. Jesen življenja živita ob 11 vnukih. Zlatoporocencema želimo še dolga leta mirnega, zadovoljnega in zdravega življenja.

pričakoval, kaj bo storil. V moje veliko začudenje se je ponudil, da me prepelje na drugo stran pri vasi Blanca. Prekoračil sem potem cesto in hitro zavil v gozd. Skozi Zabukovje in Planino sem prišel zvečer še istega dne v Šentjur pri Celju.

Na Planini je bilo dosti partizanov. Imel sem spet „srečo“. Pred vasjo me je došel neki kmet in me povabil, naj prisedem k njemu na voz. Peljala sva se mimo dvorišča, kjer so bili partizani, ne da bi opazili kaj sumljivega, čeprav sem imel nahrbtnik pri sebi. Kmet je potem kmalu zavil na dvorišče svoje hiše in jaz sem nadaljeval svojo pot. Na koncu vasi pa me je ustavila straža in me hotela odvesti nazaj na komando. Z izgovorom, da sem duhovnik, ki se vračam iz Hrvatske domov, so me pustili, da sem nadaljeval pot. Tudi kruha in pijače sem dobil. Moj brevir je bil dokaz, da sem duhovnik.

Tako okrepcan sem nadaljeval pot po cesti in zvečer dospel v Šentjur pri Celju. Pred mestom, na mostu je bila straža. Vsakega, ki je prišel po cesti, so odpeljali v vrsto in potem gnali na komando mesta na preiskavo. Precej dolga je že bila vrsta in komaj je stražar odšel iskat drugega prišleca, sem zbežal med hišami, ne da bi me kdo od straže opazil. Poiskal sem hitro farovž, kjer sem prespal. Drugo jutro sem maševal pri stranskem oltarju med župnikovo mašo. Po maši sem nadaljeval pot skozi Dramlje in Špitalič in prišel do Žiče, kjer je bil župnik škofov nečak Anton Tomažič. Zelo

lepo me je sprejel, razumel takoj moj položaj in me povabil, naj se pri njem odpočijem. Ostal sem pri njem do četrta. Preskrbel je pri novih oblasteh pisмено dovoljenje, da sem se peljal z vlakom do Maribora. Dovoljenje je podpisal neki „Časl“, kar mi je zelo prav prišlo pri komandirju pri Sv. Lovrencu, ki ga je poznal kot svojega ljudskošolskega učitelja.

V Mariboru sem šel najprej v bolnico, kjer so bile sestre usmiljenke, med njimi moja sestra in še sestra Rozalija Mikec iz Malega Slatnika, moja daljna sorodnica. Sestre so bile zelo v skrbeh, ker je bilo že novo vodstvo. Prenočil sem v skritem kotu pod stopnicami. Naslednji dan sem šel k škofu Tomažiču. Razložil sem mu svoj položaj, bil je zelo prijazen z menoj in je bil takoj pripravljen, da mi pomaga. Po daljšem razmišljanju, kam bi me poslal, da se ne bi srečal z duhovniki, ki so bili pri partizanih, me je poslal v Sv. Lovrenc, da si izposlujem dovoljenje od novih oblasti za bivanje v trgu. Že med potjo sem srečal komandanta trga, partizana Napotnika, nečaka škofa Napotnika. Ustavil me je in vprašal, kdo sem in kam sem namenjen. Ko sem mu povedal, da sem duhovnik in da me mariborski škof pošilja v Sv. Lovrenc po dovoljenje za bivanje v tr-

gu, se je zelo razveselil, da bo fara Sv. Lovrenc spet imela duhovnika. Spoznal sem, da na Štajerskem še ne poznajo OF in komunistov. Prav zato sem se v Šentjerneju odločil, da grem preko Štajerske v Avstrijo.

Brez večjih težav sem dobil dovoljenje za bivanje v Sv. Lovrencu. Komandir trga je prebral dovoljenje za potovanje, ki sem ga dobil na občini v Žiči, ki ga je podpisal „Časl“ in vzkliknil: „Ta je bil moj učitelj v ljudski šoli!“ Hotel je po telefonu govoriti s škofom, pa je bil telefon prekinjen. Z dovoljenjem sem se vrnil v Maribor k škofu, ki mi je napisal zelo previdno dekret, ki ga hranim kot dragoceno relikvijo.

Duhovniku Janezu Mohar, Sv. Lovrenc na Pohorju.

„Komanda mesta Sv. Lovrenc na Pohorju Vam je dovolila bivanje tam in pri Devici Mariji v Puščavi. Zato od strani tukajšnjega urada ni ovire, da do nadaljnjega vršite dušnopastirsko službo v imenovanih župnijah. Poleg spovedne sodnosti, so Vam potrebna pooblastila odtod dana.“

Dr. Tomažič

S tem pooblastilom sem se vrnil v Sv. Lovrenc in se nastanil v bivši mež-

Beda sveta je v tem, da so neumni o vsem tako gotovi, modri pa tako polni dvomov.

Bertrand Russell

nariji, kjer je stanoval partizanski kuhar in mežnar. Njegova žena mi je kuhala. Ljudje so bili zelo dobri do mene, a preveč radovedni, odkod sem. Hoteli so vedeti kaj več o moji preteklosti. Izogibal sem se družbe in bil previden v odgovorih. Na svojem domu je ležal bolni duhovnik Bogomir Pušnjak. Nosil sem mu obhajilo in mu vse zaupal. K temu bolniku je prinesel neki fant „Glasnik Srca Jezusovega“ od leta 1937, kjer je bila slika ljubljanskih novomašnikov (tudi jaz na sliki). Duhovnik je ukazal fantu, naj Glasnik dobro spravi in naj ga nikomur ne pokaže. Sedaj mislim, da so mnogi farani vedeli za mojo preteklost, a so bili previdni, da me niso izdali.

Na občini sem dobil dovoljenje, da sem se smel gibati po fari podnevi in ponoči. Podpisal ga je ing. Ivo Kvac, ki mi je zagotavljal, da bo zdaj spet vse tako, kot je bilo v stari Jugoslaviji. Enako komandir mesta. Na praznik sv. Rešnjega telesa sta poskrbela, da je bila procesija res še po starem. Ves odbor OF z dr. Kvacom na čelu se je udeležil procesije in poskrbel za okrasitev poti in oltarjev. Vojska je šla v sprevedu in ob blagoslovih streljala. Prav tako slovesna je bila procesija naslednjo nedeljo pri Devici Mariji v Puščavi. Komandirja so klicali na zasliševanje v Ruše in je bil kmalu prestavljen. Ing. Ivo Kvac je kmalu odstopil in njegovo mesto je prevzel katoliški mož Mrak, zelo zaljubljen v OF. Značilno je tudi to, da je OF poskrbela za popravilo poškodovane farne cerkve.

Otroke, nekateri so bili stari 14 let, sem pripravil na prvo obhajilo, 94 v Sv. Lovrencu in 54 v Puščavi. gospa Kvacova in gčni. Hrastar in Jodl so poskrbele za zajtrk prvoobhajancev. hodil sem tudi v šolo poučevati verouk. Upraviteljica gospa Kasiakova je bila učiteljica, ki zaradi krščanskega prepričanja gotovo ni imela bodočnosti v novi družbi.

Junija meseca se je vrnil iz Avstrije župnik iz Puščave Ignacij Nadrah. Prinesel je žalostno vest: Angleži so izročili domobrince partizanom, le kakih 800 se jih je rešilo. Tudi za civile obstaja nevarnost, da jih izroče Titu. Slišal sem take novice že prej, vendar sem malo upal, da to ni res. Župnik mi je

Škof dr. Gregorij Rožman leta 1949 na obisku slovenskih duhovnikov v Čilu.

Od leve na desno: marylknolec, Martin Turk, škof Rožman, Jože Guštin, marylknolec, Franc Kupljenik; druga vrsta: gen. vikar škofije Temuco, Julij Slapšak, Janez Mohar.

tudi odsvetoval, da bi pobegnil v Avstrijo. Jaz pa nisem spremenil svojega načrta, le čakal sem ugodne priliko.

Moje bivanje pri Sv. Lovrencu je bilo kmalu še bolj nevarno. V začetku julija je izšel odlok, da morajo duhovniki, ki so se vrnil na svoje fare, narediti prošnjo na notranje ministrstvo v Ljubljani, če smejo zasesti svoja prejšnja mesta. V prošnji morajo navesti, kje vse so bili med vojno. Kaj storiti? Spet sem zaupno molil in začel delati načrte, kako bi mogel priti v Pliberk na Koroško.

Na praznik sv. Petra in Pavla so dvakrat prišli po moje podatke, potem so jih ponovno zahtevali po telefonu od šolske upraviteljice. Nenevarno od povpraševanje po mojih podatkih je bil namig, naj čimprej odidem. Spoznal sem, da bom lažje prišel na Štajersko kot na Koroško. Posvetoval sem se z župnikom iz Pušcave, ki je dobro poznal okolico. Odločil sem se, da bom šel naprej do fare Sveti Duh na Ojstrem vrhu, ki je menda najvišja fara (903 m) v mariborski škofiji. V petek 6. julija sem ob 9-ih zjutraj odšel s Svetega Lovrenca z napolnjeno aktovko in oblečen kot za najhujšo zimo. Prepeljal sem se čez Dravo in ob treh popoldne prišel do fare Sveti Duh. Lega kraja je res lepa, življenje v farožu preprosto, kmečko: župnik je obenem tudi mežnar in kmet, gospodinja izredno dobra. Ko sem župniku povedal, zakaj sem prišel in da želim pri njem prenočiti, je bil zelo zaskrbljen; prav tako gospodinja. Rada bi me hitro odpravila, saj je bila hiša prav blizu meje in je bilo zanju nevarno, če bi me dobile obmejne straže. Končno sta mi le odkazala sobo in sem se zaprl notri. Dobil sem dobro večerjo in zajtrk.

Naslednji dan je bila sobota. Župnik je zgodaj maševal in takoj odšel na delo. Po župnikovi maši sem maševal tudi jaz. Stregel mi je moški v vojaški uniformi, ki me je pred mašo prosil za spoved. Po zajtrku sem pa hitro odšel na avstrijsko stran, ne da bi me opazili graničarji. Ko sem bil že na avstrijski strani, so me kmalu na cesti ustavili ruski vojaki. Pokazal sem dovoljenje iz Svetega Lovrenca, da se smem gibati v vseh smereh, in ko so videli tudi partizanski žig, so me pustili, da sem nadaljeval pot nemoteno vse do Lučin (Leutschach). Ob 11. uri sem bil že v mestu Lučine. Ob dveh popoldne sem se javil dekanu, ki je sprva pokazal čudovito zanimanje zame. Prav tako kaplan, ki

so ga partizani izgnali iz Konjic, kjer je deloval med vojno. Dekan mi je odkazal sobo, da bi ostal kar pri njem. Potem pa se je premislil. Menil je, da bi bilo zame prenevarno v tem kraju zaradi partizanov, ki prihajajo pogosto čez mejo vse do Lučin. Izposloval mi je dovoljenje pri oblasteh za potovanje v Graz in mi dal tudi priporočilo za sosednjega župnika v Gomilici (Gamlitz). V nedeljo sem maševal in odšel v Gomilico.

Ko sem prišel v Gomilico, sem šel najprej v cerkev in se zahvalil Bogu za varstvo med potjo. Dva meseca sta pretekla, odkar sem odšel iz Šentjerneja. Ves ta čas sem bil pod novo oblastjo, ki je tiste dni neusmiljeno mučila in morila svoje idejne nasprotnike. Prepričan sem bil, da bi tudi mene mučili in umorili, kot so kaplana Vinkota Kastelica in župnika Franceta Cerkovnika in še nešteto drugih mož in fantov iz šentjernejske fare. Mislim, da ni imela nobena fara toliko vojnih žrtev kot Šentjernej na Dolenjskem.

V Gomilici sem ostal 9 mesecev na fari kot kaplan, potem pa sem se preselil v Pliberk na Koroško, kjer sem bil dve leti in pol. Leta 1948 sem se preselil v Čile.

Kako izredno sem doživljal božje varstvo v svojem življenju! Rad bi se zahvalil vsem, ki so zame molili, da bi se rešil, in mi pomagali na poti v svobodo. Predvsem pa se zahvaljujem vsak dan Jezusu in Mariji za duhovniški poklic, za čudežno varstvo in rešitev: doma med revolucijo in po njeni zmagi v najstrašnejših letih naše zgodovine. Bog bodi zahvaljen za vse!

Skupina slovenskih duhovnikov v Rimu oktobra 1948 na poti v Čile.

Od leve: Janez Mohar, Franc Kupljenik, Franček Fekonja, Martin Turk, Jože Guštin, Ludovik Ceglar in dr. Anton Trdan.

IZ NAŠE KRONIKE

Rožmanov dom v San Justu je imel 29. junija občni zbor; v odboru so: predsednik Peter Čarman, namestnik Ivan Korošec, tajnik Jože Žerovnik, namestnik Franc Oblak, blagajnik Tine Štefe, namestnik Marjan Jože Loboda; v odboru so tudi inž. Anton Matičič, Pavla Korošec, Janez Kožar, Božo Šušteršič, Ljuba Lipušček, Martin Radoš, Tinca Oblak, Ivan Mehle, Janez Jenko in Franc Avguštin, v nadzornem odboru pa Marjan Loboda, Ivan Makovec in Janez Amon.

Solistični koncert basbaritonista Janeza Vasleta je bil v soboto, 18. julija, v Dvorani škofa Rožmana v Slovenski hiši; v 1. delu programa je pel nemške samospeve (Beethoven, Brahms in Schubert) in južnoameriške pesmi, v 2. delu pa slovenske pesmi: Mak žari (B. Ipavec), Ko so fantje proti vasi šli (Z. Prelovec), Nocoj je pa svetla noč (E. Adamič), Gozdič je že zelen (M. Tomc) in Potrkan ples (J. Pavčič) ter operne arije (iz oper Don Carlos, Evgenij Onjegin in Seviljski brivci); na klavirju ga je spremljala prof. Haydée Trinca; koncert je bil pod okriljem SKA. Vasle je od leta 1990 član ljubljanske Opere in je že pel okoli 300 predstav.

Biti zdrav iz zdrav ostati

DR. IRENA GRECS

Gripa

Kaj storiti, da ne zbolimo za gripo?

Gripa je bolezen, ki zajame celo telo: dihala, prebavila, sklepe, mišice itd.

Obolenost je največja spomladi in jeseni zato, ker je v tem obdobju naše telo manj odporno.

Gripo povzroča virus, ki ima veliko sposobnost spreminjanja značaja, zato vsako leto povzroča bolezen z različnimi znaki. Lahko ima ta bolezen naslednje znake: utrujenost, bolečine v žrelu, suh kašelj, glavobol, nahod in nizka temperatura, ali pa slabost: bruhanje, bolečine okoli popka in želodca, driska, nizka temperatura (ok. 36 do 38°C) in splošna utrujenost.

Kroničnim bolnikom (sladkorni, pljučni, revmatski, srčni bolniki itd.) in ljudem, ki so nagnjeni k pogostim prehladom, svetujem cepljenje proti gripu.

Zdravila za virusna obolenja še ne poznamo.

Zbolimo, ko virus gripe premaga našo telesno in psihično odpornost.

Kako jo okrepimo?

- Oblačimo se toplo; posebno je pomembna suha in topla obutev; ne privoščimo si od znojnih vlažnih nogavic. Vlažno in mokro obleko (tudi preznojeno) takoj zamenjamo s suho in toplo. Zavedati se moramo, da vlažna oblačila

la jemljejo telesu toploto in ga ohlajajo.

- Hrana in pijača naj bosta po možnosti topli.

- Izogibajmo se alkoholnih pijač, še posebej vina, ko smo prehlajeni.

- Priporočam: zelenjavo (repo, zelje, kolerabo, korenje, pór, fižol, sojo, radič, motovilec, rdečo peso, zeleno), sadje (jabolka, suho sadje, limono), čaje: prsni, bezgov, koprivov, janežev itd.

Ko občutimo mrazenje po vsem telesu, je to opozorilo, da se nas loteva bolezen. Takrat si pripravimo sok dveh limon, primešamo dve žlici medu, mešanico segrejemo na 30 stopinj in popijemo. Ta napitek naredimo dvakrat na dan. S sirom ali skuto pojemo vsaj štiri stroke sveže nalupljenega česna.

Ne pozabimo na gibanje (sprehede) in spanje, ki tudi prispeva h krepitvi odpornosti našega telesa.

Zavedati se moramo, da je duhovno življenje krona našega zdravja.

Zdravljenje gripe

Epidemija gripe se začne nenadoma in traja približno šest tednov. Virus gripe se prenaša s kapljicami, ki jih bolnik razširja v okolico s kašljanjem, kihanjem ali neposredno z rokami. Zato je zelo pomembno **pogosto umivanje rok**. Bolnik izloča virus približno 6 do 14 dni.

Čas od okužbe do prvih znakov bolezni se imenuje inkubacijska doba. V tem času se razmnožuje virus v celicah sluznice dihal, kasneje pa vstopi v kri. Pri gripu je inkubacijska doba od enega do treh dni. Bolezen traja približno sedem dni in običajno ne pušča posledic. Pri zapletih traja daljši čas in lahko okvari organe. Po preboleli gripu se razvijejo protitelesa in nas varujejo pred tistim virusom več let. Pri kroničnih bolnikih je gripa hujša in dolgotrajnejša. Možni zapleti: asmatski napad, poslabšanje kroničnega vnetja dihal, motnje srčnega ritma, vnetje sklepov, vnetje možganov, virusne in bakterijske pljučnice, vnetja obnosnih votlin, vnetje srednjega ušesa.

Bolnik, ki se po petih ali šestih dneh ne počuti boljše, naj išče pomoč pri svojem zdravniku.

Za zdravljenje gripe je pomembno:

- **strogo ležanje**,
- **pitje čajev**, ki povzročajo potenje (mešanice čajev - lipov, slez, hribja resa, trpotčev, janežev...);
- **kisovi obkladki na goleni in stopalih** (pri visoki temperaturi do 40 stopinj C vzamemo tablete panadon);
- **prehrana v času bolezni**: 1 do 2 dni sadni in zelenjavni sokovi, sok surove pese; korenčkov sok, nariban hren v medu. Ko se stanje bolnika izboljša, preidemo na vegetarijansko hrano, nato šele na običajno prehrano.

Popolno zdravljenje gripe traja približno 14 dni, v tem času ima bolnik zmanjšano telesno odpornost in je dovzeten za druge bolezni.

(Po Družini)

Tomažinova mama - 94 let - s pravnuki: Kamila, Ksaver, Ignacij, Mikaela in Katarina.

IZ NAŠE KRONIKE

V Slovenskem domu v San Martinu je bila domobranska proslava v nedeljo 12. julija; program je zamislila Metka Kahne in režiral Maks Borštnik; govoril je dr. Viktor Leber, pevske točke je pel zbor pod vodstvom Lučke Kastelic. Balantičeve pesmi pa sta recitirali Vera Podržaj in Marta Škulj.

Skupina deklet, ki je letos imela duhovne vaje s p. dr. Alojzijem Kukovico, je pripravila v soboto, 18. julija, bogoslužno srečanje v mali dvorani Slovenske hiše; srečanja in mašne daritve se je udeležilo 70 deklet in fantov in dr. Kukovica.

Žrebanje srečk za Slovensko hišo mons. Antona Oreharja je bilo v nedeljo, 26. julija, po maši; dobitkov je bilo pet; žrebanje je organiziral odbor Slovenske hiše, ki ga vodi Jernej Štefe.

+ ODŠLI SO +

Peter Štrukelj

Rodil se je v Šempasu 22. junija 1910. Otroško dobo in mladost je preživel v Solkanu, kjer je bil zaposlen njegov oče kot trgovski uslužbenec. Je pa oče nekoliko poznal tudi mi-zarstvo in tako se je Peter pri njem izučil te obrti ter se kas-neje v njej izuril, kakor tudi v tesarstvu. Peter se je z devet-najstimi leti izselil v Argentino ter se najprej nastanil v buenos-aireski četrti Paternal, kot večina rojakov. Kmalu pa je moral zaradi svetovne gospo-darske krize zapustiti prestolni-co ter se podati na lov za de-lom v notranjost dežele. Tako ga najdemo najprej v provinci Entre Ríos, nato v provinci San Luis in kasneje v Mar del Plati, v provinci Buenos Aires, v cementarni. Končno je leta 1936 prišel v Bariloche, v se-danji provinci Río Negro, kjer danji provincialni gradnji slovite-ga hotela Llao-Llao, ter se tam leta 1940 za stalno naselil.

Čez dve leti je postal oskrb-nik planinske kočice na Cerro López, kjer je bil skoraj pet let, in se je tedaj izuril v plezalstvu in postal gorski vodnik, se ude-leževal gorskih odprav z naj-vidnejšimi bariloškimi gorniki in tudi vodil turiste, predvsem po vrhovih López. Sodeloval je tudi pri pripravah za naskok glavnega vrha (Torre Principal) Catedralskega pogorja, nezgo-da pa mu je preprečila, da bi tedaj dosegel vrh. Kasneje pa si je zaslužil posebno priznan-je, da je pripeljal na tisti vrh

prvo turistko. Svoj vodniški poklic je vršil po vsej bližnji in daljni okolici in tako moremo med drugimi naštetimi gore kot: Ventana (eden od stolpov nosi njegovo ime!), Goye, Capilla, Ñireco, Crespo, Bonete; gore ob dolini reke Manso; pogorje Tres Picos južno od El Bolsóna; še bolj na jugu - že v višini Esquela - pogorje Torrecillas; proti severu ognjenik Lanin, kjer je bil devetkrat. Najbolj pa se mu je priljubil nekdanji ogn-jenik Tronador (3500 m), po čigar ledenikih je vodil kliente dolga leta. Bil je na vrhu vsaj šestdesetkrat! Kot vodnik je slovel za resnega, odgovorne-ga in previdnega, ki se je znal postaviti pred klienti, da so se podrejali gorniškimi pravilom. Zanimalo ga je tudi smučanje in je pozimi hodil na izlete predvsem na gore Ñireco, López in Catedral. Udinjal se je prva leta tudi v tekmovanju in dosegel nekaj prvih mest. Kas-neje se je pa uveljavil kot „pa-trullero“ (smučarski varnostnik) in kot izposojevalec in poprav-ljalec smučk v Villa Catedral.

Leta 1955 se je poročil z rojakinjo Solkanko Albino Abramič, znanko še iz mladih let. Imela sta hčerko Rozalino, ki se je tudi poročila, imela dva otroka v svojem zakonu, po-tem pa umrla, ko sta bila otro-ka še majhna. Hčerkinina smrt je Petra in ženo zelo prizadela. Vso skrb sta potem stara star-ša posvetila vzgoji teh dveh otrok.

Peter je ljubil gorsko samo-to in tako se je posvečal kot tesar in mizar z domačinom Emiliom Hernándezom gradnji planinskih koč ter obnovi že obstoječih. Nazadnje je pa ne-kaj let zelo dobro upravljal s svojo ženo tudi Freyvevo kočico ob Tončkovem jezeru. Dela se ni branil niti v visoki starosti, niti ko se je bližal osemde-se-tim! Še po izpolnjenih sede-mdesetih letih se je odzval kakemu staremu klientu za ka-ke krajše ture po znanih poteh! Zadnje čase je Peter bohal ter počasi pešal. Preteklega 5.

marca je ugasnil in se preselil v Pogorje večnosti v dobro izpolnjenem sedeminosem-de-setem letu starosti. Za njim žalujejo vdova ga. Albina, zet, vnuk in vnukinja.

**Marija Lunder
roj. Mestek**

Gospa Marija Lunder je umrla 5. maja 1998 v Billing-hurstu pri San Martinu.

Rodila se je 4. septembra 1915 v Združenih državah Amerike. Ko je imela šest let, je skupaj s starši, z dvema sestrama in bratom odšla v Slovenijo. Živel so potem v vasi Pugled pri Velikih Laščah na Dolenjskem. Tam se je po-večala družina še za šest otrok, fantov. Ona se je poročila leta 1943 v Ljubljani z Jože-rom Lundrom, ki je bil domo-branec. Pri domobranci sta bila tudi dva brata, ki sta bila leta 1945 vrnjena iz Koroške v Titovino in tam ubita. Mož se je po koncu vojne in po zmagi komunistične revolucije do ok-tobra 1945 skrival v Sloveniji, potem pobegnil na svobodo v Italijo, kjer je delil usodo slo-venskih beguncev, ki so šli skozi znana taborišča Servi-gliano in Senigallia, leta 1948 pa se izselil v Argentino. Žena Marija je rodila drugega otro-ka, sina, šele po moževem od-hodu v Italijo. Z otrokoma je živela še devet let pri svojih starših v Sloveniji. Ko se je leta 1954 odprla možnost za legalno izselitev iz Jugoslavije, je prišla z njima k možu v Ar-gentino, da je po toliko letih prisilne ločitve družina lahko začela spet živeti skupaj. Leta 1992 ji je umrl mož.

Zelo je ljubila slovensko

domovino, rada je brala slo-venske knjige in revijo „Duho-vno življenje“, katero ji je vsak mesec nosila vnukinja. Zadnji dve leti, ko že ni mogla več sama v cerkev, ji je dušni pas-tir gospod Šenk prinašal sveto obhajilo vsak prvi petek na dom, za kar mu je bila zelo hvaležna. Umrla je na svojem domu, v krogu sinove družine, kjer je imela vso potrebno oskrbo in pomoč. Pokopana je na pokopališču v San Martinu, kot njen mož. V Ramos Mejiji žaluje za njo hčerka, v Billing-hurstu pa sin, oba z družina-ma. Imela je pet vnukov in dve pravnukinji. Gospod naj ji da večno veselje v nebesih!

Peter Arnšek

Rodil se je 25. avgusta 1929 v Hrastniku v družini Jan-ka in Ane kot četrti otrok. Tam je obiskoval osnovno šolo. Po nemški zasedbi Štajerske se je vsa družina preselila v Ljublja-no in je nato tam obiskoval gimnazijo na Rakovniku do konca druge svetovne vojne leta 1945, ko se je družina umaknila iz Slovenije skozi Av-strijo v Italijo. Gimnazijo je na-daljeval v begunskih taboriščih Monigo, Servigliano in Seniga-llia. Iz Italije je družina odšla 7. aprila 1948 v Argentino ter se naselila v buenosaireskem predmestju San Fernando.

Peter se je zaposlil v Buenos Airesu v fotografski stroki, katero je nadaljeval potem v Bariločah, kamor se je preselil leta 1953, in to vršil do leta 1997 v svojem ateljeju „Foto Triglav“ na cesti Perito More-no, vsem rojakom znanem „konzulatu“. Tu so se zbirali naši planinci, smučarji in drugi

prišleci in bili vedno prijazno postreženi s svežimi vestmi o stanju in vseh dogodkih iz bariloškega območja za ceno izmenjave svežih novic o slovenski skupnosti, razkropljeni širom Argentine. Precej kasneje so se tja preselili tudi starši in bratje.

Pokojni Peter je bil zelo zavzet za našo skupnost ter bil soudeležen pri mnogih iniciativah, kar zadeva versko in narodnostno organizacijsko življenje. Vse nedelje se je udeleževal slovenske službe božje, odkar je postala redna po nastavitvi Branka Jana na eni izmed bariloških fara. Sodeloval pa je tudi zelo rad pri prireditvah Slovenskega planinskega društva, posebno še pri prosvetnim predavanjem sledečim razgovorih. Izkazal se je tudi kot fotograf-kronist skupnosti; dostikrat so bile tiste fotografije objavljene brez navedbe njih avtorja. Bil je ljubitelj in zvest naročnik in bralec slovenskih časopisov in knjig. Bil je tudi pobudnik slovenskih radijskih oddaj ter jih tudi često sam plačeval. Domovina Slovenija mu je bila vedno pred očmi in je bil zato o njej vedno na tekočem po naših in tamkajšnjih časopisih, posebno še po Družini. Domovino je obiskal pred približno desetimi leti. Bil je tudi navdušen ljubitelj gora, soudeležen pri številnih izletih in podvigih „Šume“. Naj omenimo le delo na stezi („Picada eslovena“) v osrčje Catedralskega pogorja, vzpone na Glavni Catedralski stolp, Severno steno Lópeza, „našo“ zahtevno Capillo... Vedno pa je pri njem bilo zabeležiti zanimanje za gorniške uspehe rojakov. V bariloškem aeroklubu se je udeleževal tudi kot letalec.

Peter je pred davnimi leti preživel že dve prometni nesreči. Tretja in poslednja pa ga je doletela preteklega 25. junija, ko je pešačil ob svojem kolesu na poti domov v večerni temi in ga je podrl avto v bližini aerokluba v Dina Huapil... ter bil v hipu mrtev.

Pokojni Peter ni bil poročen in mu je bila na neki način slovenska skupnost družina, kar je bilo razvidno tudi ob po-

grebu, ko ga je toliko rojakov pospremlilo poslednjič k položitvi v grob njegovih staršev. Akoravno telesno ne bo več navzoč, bo pa to nadomeščal spomin na njegov idealizem, širokosrčnost in radodarnost.

Francka Albreht roj. Jerin

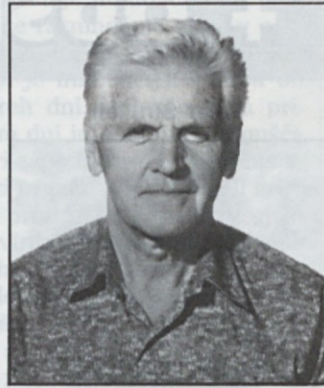
Gospa Francka je bila roje-

na 24. septembra 1916 v kmečki družini v vasi Prikrnica pri Moravčah. Imela je starejšega brata in dve mlajši sestri. V šolo je hodila v pol ure peš hoje oddaljene Moravče. Ko je imela šestnajst let, jim je umrl ata. Svoja mlada leta je preživljala doma v vasi, delala na kmetiji in se udeleževala v verskih in katoliških društvih, ki jih je za vzgojo deklet nudila domača fara. Lepega, mirnega in idiličnega podeželskega življenja je bilo konec, ko se je začela druga svetovna vojna, tuja okupacija in nato komunistična revolucija pod krinko OF. Partizani so se veliko zadrževali v teh krajih in izpostavljali njih vaščane v nevarnost, da postanejo tarča nemških represalij. Svoje rekrute z vse Gorenjske so pošiljali na Dolensko prav skozi te kraje. Kot večina vaščanov, so tudi Jerinovi kmalu spoznali pravi obraz OF in v vasi so se pojavili prvi domobranci, med katerimi je bil tudi Franckin brat. Zato ob koncu vojne Jerinovi niso čakali partizanske „osvoboditve“. Kot toliko tisočev, so se 8. maja 1945 tudi oni podali na begunsko pot proti Koroški. Medtem ko je bil brat vrnjen z domobranci iz Vetrinja v Teharje, kjer je bil ubit, so bila poslana dekleta in mama iz

Vetrinja v lienško taborišče. V Lienzu se je gospa Francka vpisala v bolničarski tečaj, ki ga je organiziral dr. Valentin Meršol, in se potem zaposlila kot bolničarka v baraki za TBC bolnike. Slovenski begunci so bili kasneje prestavljeni iz Lienza v taborišče Spittal ob Dravi. Po treh letih in pol življenja v taboriščih so se tudi Jerinove odločile za izselitev v Argentino. S transportom, ki je odpeljal 2. januarja 1949 iz Spittala, so šle na pot proti Genovi, od koder jih je ladja Holbrook pripeljala 5. februarja 1949 v buenosaireško pristanišče. Gospa Francka je dobila zaposlitev v Tintorerii Morón, stanovala pa je skupaj z mamo in sestrami v Ciudadeli. V tistem času se je spoznala z Jožetom Albrehtom in se leta 1960 z njim poročila. Zgradila sta si ličen dom v Ramos Mejiji, v neposredni bližini obeh njenih sester, kjer sta srečno živela. Rada sta se udeleževala prireditev slovenske skupnosti, kupovala in brala knjige ter bila naročnika naših listov in revij. Leta 1985 ji je umrl mož, za katerim je zelo žalovala. Pred dvema letoma je zbolela, a si je počasi, kljub visokim letom, spet opomogla, da je obiskovala sestri, šla k maši v cerkev Marije Pomočnice, le daleč od doma ni mogla iti. Ko je v drugi polovici junija spet tako oslabela, da jo je zdravnik poslal v bolnišnico, jo je pred odhodom obiskal duhovnik in je bila deležna vse duhovne pomoči, ki jo sveta Cerkev nudi bolnikom. Žal ji zdravniška pomoč tokrat ni mogla vrniti zdravja. Vidno se ji je slabšalo, 26. junija se ji je pa življenje izteklo. Rojaki in znanci iz raznih predmestij Velikega Buenos Airesa so jo hodili kropiti na njen dom. Imela je zelo lep pogreb z mašo v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji. Pokopana je bila na pokopališču Villegas, kjer leži tudi njen mož. Rajna gospa Francka je bila verna žena, članica Katoliške akcije in Živega rožnega venca. Bila je dobrega srca, rada je pomagala, kjer je videla, da je potrebna njena pomoč. Naj počiva v miru!

France Vester

V torek, 30. junija, je zahrbtna bolezen ugrabila iz naše srede Franceta Vestra. Za veliki teden smo ga še videvali v Slovenski hiši, kjer je bil večletni sodelavec delegata prelata Jožeta Škerbca. Iskal je zdravja v bolnišnici, a rak ga je prehitro izčrpal in previden s tolažili naše svete vere se je mirno poslovil s tega sveta. Pustil je vrzel ne le v svoji družini, temveč v vsej naši skupnosti, saj pokojni France je bil široko poznan in priljubljen.

France se je rodil v številni kmečki družini v Rudnem pri Železnikih, v Selški dolini na Gorenjskem. Po srečno preživetem otroštvu na domačih livadah, katerega se je tako rad spominjal, so prišla težka vojna leta, ko je delil usodo toliko gorenjskih in štajerskih fantov: sovražni okupator jih je vzel v svojo vojsko in so potem trpeli in umirali na raznih frontah. France je bil na francoski fronti, a je kmalu padel v angleško ujetništvo in bil prepeljan v Italijo. Ko so partizanski oficirji nabirali vojake za svojo vojsko, se je raje pridružil veliki skupini slovenskih fantov, ki so bili nato sprejeti kot pomožne čete v angleško vojsko. Ko so prišli v Italijo slovenski begunci iz Koroške in Primorske, so se jim ti fantje pridružili in pozneje z njimi tudi emigrirali v Argentino ali druge države. Ta skupina „tranijskih fantov“, kakor so bili poznani med nami, je tudi tu ostala zelo povezana, tudi po zaslugi pokojnega duhovnika Stankota Skvarča, in imela svoja srečanja. V Argentini se je pokojni France kmalu

znašel. Po prvih službah v delavnicah se je, bister kot je bil, kar hitro naučil še španščine, v vojaških letih je namreč kar hitro pridobil nemščino in angleščino, ter se nato vpisal v trgovsko šolo. Medtem sta z družabnikom Martinom Mačkom odprla v Liniersu trgovino Delikatasa Vester-Maček, ki je kmalu postala zelo priljubljena pri starih in novih naseljencih.

France Vester je bil vsa leta delaven član naše skupnosti. V prvih letih pri Slovenski fantovski zvezi in Pristavi v Castelarju, pozneje pa v Slomškovem domu v Ramos Mejiji, kjer je bil večletni odbornik in tudi predsednik Doma. Po upokojitvi pa je bil več let zelo cenjen sodelavec v Slovenski hiši. Leta 1996 sta z ženo Franco roj. Tomazin prvič obiskala rojstno domovino in uživala domače kraje in ljudi, ter hčerko Veroniko in njeno družino v Kaliforniji. Pokojni Franceta so odlikovale lepe vrline: dobrota srca, poštenje, demokratično mišljenje in strpnost do drugače mislečih. Po naravi je bil optimist in dober prijatelj. Tudi za to ga bomo pogrešali!

Za njim žalujejo: žena Francka roj. Tomazin, otroci: Veronika por. Dimnik, Nevenka, Danijel, Miha in Luka; vnuki: Cintija, Vanesa, Karolina in Matija; bratje: Pavle, Jože, Marjan, Miha ter sestri Tončka in Slavka, vsi z družinami; zet Andrej ter bratranca Jože in Tone Bešter z družino. Počivaj v miru!

J.T.

Cilka Urbančič roj. Maček

Na prvi petek, 3. julija, je umrla v Gospodu v bolnici Instituto Diagnóstico gospa Cilka Urbančič roj. Maček. Rodila se je 22. novembra 1921 trgovcu s kmečkimi pridelki (les in seno) Francu Mačku po domače pri Kristan v Dol. Logatcu in materi Frančiški Kobal. V družini se je rodilo 9 otrok, štirje so umrli že v rani mladosti. Ostali so živi, dva brata in tri sestre. Pri dobrih vernih star-

ših je prejela pravo krščansko vzgojo. Zlasti se je pokojna vedno spominjala očeta in s ponosom govorila svojim otrokom in vnukom o njem. O njem je napisano v logaški kroniki ob njegovi smrti leta 1953: „Umril je dolgoletni cerkveni ključar župne cerkve Sv. Nikolaja Franc Maček (Kristanov). Bil je poštrovalen mož za božjo stvar, praktičen katoličan. Trudil se je za verska društva, bil ustanovitelj Prosvete in Kmečke zadruge. Ni bil šolan, bil pa je kljub temu po naravi globok in bister, prava trdna slovenska korenina.“

Pokojna Cilka je zvesta do konca ostala vsemu, kar je prejela v mladosti v domači hiši. To je bila podlaga, ki jo je spremljala skozi vse življenje. Bila je članica Marijine družbe in Katoliške akcije vse do smrti. Že kot mlado dekle je sodelovala v Prosvetnem domu, bila je dobra igralka v logaški igralski družini, navdušena orlica in voditeljica mladenk. Izučila se je za šiviljo in naredila gospodinjsko šolo v Šent Jerneju na Dolenjskem. Kulturno življenje med obema vojnama je bilo v Logatcu zelo razgibano. Z začetkom vojne po italijanski okupaciji so se začeli težki časi. Takrat so bili vsi ljudje za Osvobodilno fronto. Kmalu pa so spoznali, kaj se skriva za njo, ko so padale prve nedolžne žrtve. Tako sta leta 1943 dva brata, France, ki je bil že poročen, in Slavko, študent učiteljskega, vstopila k domobrancem.

Maja leta 1945 smo bežali vsi otroci, razen mame in ata, ki sta ostala doma. Fanta sta šla s svojo četo. S kmečkim

vozom in konjem smo bežali svakinja Lojzka s tremi majhnimi fantki, najstarejši 3 leta, drugi 1 leto in pol in najmlajšega smo imeli v vozičku na velikem vozu, ter vse tri sestre. Ko smo prišli do Rovt, smo prespali in drugi dan nadaljevali pot proti Smrečju. Tam pred velikim klancem se nam je konj s kmečkim vozom in z nami begunci ustavil in kot začaran obstal in ni hotel naprej ne zlepa ne zgrda. Tam je bilo slovo od Cilke, ki je šla sama naprej z reko beguncev proti Koroški. Ostali smo pa bili prisiljeni čakati do večera, ko je konj mirno šel naprej. Sva-kinja z otroki in dve sestri smo ostali pri sorodnikih v Smrečju in se po nekaj dneh vrnili v Logatec. Tam so nas za dobrodošlico pozdravili: „Tudi vas in otroke bomo pobili.“

Cilka je morala bežati, da si je rešila življenje. Nadaljnja pot jo je vodila čez Ljubelj v Vetrinje. Od tam so jih s kamioni peljali naprej v Italijo v Monigo. Tam so zvedeli za tragedijo domobrancev. Med njimi sta tudi dva Cilkina brata France in Slavko. Iz Moniga je šla preko Trevisa v taborišče Servigliano in Senigallio. Tu je spoznala bodočega moža Slavkoto Urbančiča in se z njim poročila avgusta 1947. V Argentino nista potovala skupaj. Mož je moral prej na pot. Vedno se je spominjala, kako težko je bilo to potovanje zaradi morske bolezni in tudi je že čakala prvega otroka.

Začetki v neznani deželi Argentini so bili težki. Vendar je mož že kmalu začel z zidanjem svoje hiše. V srečni družini se je rodilo pet otrok, štiri dekleta in fant. Otroci se je spominjajo kot ljubeče in skrbne mame. Vzgajala jih je versko, moralno in narodno. Ponosna je bila na svoje otroke in vnuke. Rada je govorila, da ima 17 vnukov in vsi govore slovensko. Ljubila je vse vnuke brez razlik, za vsakega je imela pravo besedo v pravem času. Je pohvalila ali svarila, in delila nauke. Tudi vnuki so jo ljubili, saj če so le mogli, so ji stali ob strani skozi dolge bolezni, posebno še v bolnici. Bila je vesele in zgovorne na-

rave, sodelovala je, dokler so ji moči dopuščale, v slovenskih organizacijah: pri Zvezi žena in mater je bila že med ustanovnimi članicami, pri Katoliški akciji, poučevala je naraščajnice in pomagala v krajevnem domu v San Justu. Udeleževala se je sestankov in sej in slovenskih prireditev. Rada je pe-la in petje je rada poslušala.

Leta 1993, čeprav že bolna, je šla z možem Slavkom po 48 letih prvič na obisk domovine. To leto je Cilkin nečak France Maček, dekan v Trziču, praznoval 25 let mašništva. On je sin Cilkinega brata Franceta Mačka, domobranca, ubitega v Teharjih.

Bog je dal milost, da je z možem Slavkom lani 1997 obhajala zlato poroko v krogu vseh svojih otrok in vnukov. Petdeset let skupnega zvestega življenja, v katerem sta prestala hudo in dobro. Z božjo pomočjo in trdno vero sta z molitvijo vse prenesla. Zadnja leta sta veliko molila in se zahvaljevala Bogu vsak dan za vse prejete dobrote.

Vsi so jo imeli radi. Tudi ona je imela vse rada, ostala bo vsem v spominu, ki so jo poznali in spoštovali. Njeno življenje in njen zgled ter nauki bodo otrokom in vnukom kaži-pot v življenju. Naj ji bo Bog usmiljen sodnik in bogat plačnik!

Ludvik Pikec

Ludvik Pikec je bil rojen 1. septembra 1912 na Brezovici, v kmečki družini kot najstarejši od šestih otrok. Od mladih let je bil „prosvetar“ in dober odrski igralec, kar priča dolga vrsta iger, v katerih je nastopal. Rad je imel tudi petje. Po naravi je bil veselega, vedrega značaja in imel velik smisel za humor. Politično se je udeleževal kot zaveden pristaš SLS, pod tujo okupacijo pa bil tudi član Slovenske legije. Bil je velik prijatelj Mravljjetovih, očeta in sinov, ki so jih umorili tisti, ki naj bi se „borili“ proti okupatorju. Zato je bil Ludvik med prvimi na Brezovici, ki so se uprli komunističnemu terorju in bil septembra 1942 med ustanovitelji tamkajšnje vaške

straže. Leta 1943 je bil kot vaški stražar iz zasede v Podpeči blizu Preserja težko ranjen. Kasneje se je udeležil podoficirskega tečaja, ni pa postal domobranec, ker ga je doletelo, kljub njegovemu nasprotovanju, imenovanje za upravitelja občine Brezovica. To službo je upravljal v zadovoljstvo vseh občanov in postal splošno priljubljen. Maja 1945 je med zadnjimi zapustil dom in domovino, se umaknil pred partizani na Koroško in se na vetrinjskem polju našel s tremi sestrami. Iz Vetrinja je bil poslan z drugimi begunci v lienško taborišče na Tirolskem, kjer je bil imenovan za komandanta barake 13. Na tem mestu je postal poznan zaradi izrednega spomina, saj si je zapomnil osebne podatke vseh 150 sstanovalcev barake. V baraki je imel za sosede člane Ambrožičeve družine, med katerimi je bilo več fantov in med njimi tudi Lojze, sedanjí kardinal in torontski nadškof, ki so mu včasih pomagali prenašati, kar je kot komandant barake prejel za svoje sstanovalce. V taborišču je bil ves čas član pevskega zbora, ki ga je v Lienzu in Spittalu vodil salezijanec Silvo Mihelič. Kot prej doma, tako je tudi v obeh taboriščih veliko nastopal na odru. Po preselitvi iz Lienza v Spittal ni bil več komandant barake, pač pa je hodil s skupino mož iz taborišča na delo v gozd, kjer so sekali les. 30. septembra 1948 se je poslovil od Spittala in se odpeljal s transportom beguncev, ki je bil namenjen v Argentino. Iz italijanskega pristanišča Genova ga je v to deželo pod Južnim

križem pripeljala 27. oktobra 1948 ameriška ladja Heinzelman. V Argentini je prve tedne delal kot zidarski pomočnik, potem se pa zaposlil v znani Tintorerii Morón in v njej delal do konca njenega obstoja. Živel je najprej v San Antonio de Padua, potem pa se preselil v Ramos Mejía. Leta 1951 se je poročil s Heleno Jerin, s katero sta si zgradila leta 1954 v istem kraju lasten dom in ga 44 let skupaj uživala. Prva leta v Argentini je pogosto sprejemal vloge v igrah, saj je bil zaželen na slovenskih odrih, kot prej v taboriščih in še prej na Brezovici. Bil je član ramoškega cerkvenega pevskega zbora, prav tako SPZ Gallusa. Ko je prenehala Tintoreria Morón, je nekaj časa delal v Oblakovi tovarni v San Justu. Leta 1981 se je prvič in zadnjič vrnil na Koroško, da se je srečal z domačimi, 30 po številu, ki so prišli tja iz Slovenije, ker on ni hotel prestopiti meje zaslužne domovine. Iz Avstrije se je vrnil v Argentino preko Združenih držav Amerike, da je obiskal tudi tam svoje prijatelje, ki so ga vabili na srečanje. Imel je navado, da se je z nekaterimi znanci vse življenje dopisoval. Pred desetimi leti je zbolel zaradi rahle možganske kapi, od katere se je polagoma opomogel, a delati ni mogel več. Vse življenje je rad bral slovenske knjige in časopise. Naš tisk je vsak teden nestrpno pričakoval. To ljubezen do našega čtiva je ohranil tudi v bolezní, prav do zadnjega. Ko je bral oglas za Zbornik Zedinjene Slovenije, je spomnil ženo: „Naroči Zbornik!“ Bolezen, ki se je z leti stopnjevala in ga omejevala zmeraj bolj na sobo, je vdano prenašal. Ko ga je ob zadnji bolezní zdravnik poslal v bolnišnico v oddelek za intenzivno nego, je po petih dneh, 6. julija, lepo pripravljen na srečanje z Bogom umrl. Številni znanci in prijatelji iz vseh koncev buenosaireškega predmestja so ga hodili krog na njegov dom. Ko se je na Brezovici zvedela vest o njegovi smrti, se ga je spomnil tudi domači zvon. Pogreb je bil naslednjega dne s sveto mašo v cerkvi Marije Pomočnice v

Ramos Mejiji ob veliki udeležbi slovenskih rojakov. Pokopan je na sanjuškem pokopališču Villegas. Dobri Bog naj mu bo bogato poplača zvestobo in prestano trpljenje z nebesi!

Marija Pirc roj. Mlakar

10. julija je umrla v Ituzaingó ga. Marija Pirc v domu svoje hčerke Marije por. Zarnik, pri kateri je živela zadnja leta življenja. Pri zdravju je bila do zadnjega, čeprav bi 22. decembra spolnila že 90 let. Pokojna gospa je bila rojena v kmečki družini v vasi Knežja njiva v župniji Stari trg pri Ložu na Notranjskem.

V družini je bilo 7 sestra, bratec pa je umrl že kot dojenček. Družina se je preživljala z delom na kmetiji. Kot mnoga dekleta s podeželja je šla kasneje služiti v Ljubljano. Tam se je seznanila in leta 1943 poročila z Alojzijem Pircem, doma iz vasi Vrh v župniji Rakka na Dolenjskem, ki je bil v službi pri policiji v Ljubljani. V Ljubljani se je rodil sin prvorojenec Marjan. Maja 1945 je družina bežala pred partizani na Koroško. Begunska leta so preživeli v taboriščih v Vetrinju, Lienzu, Špitalu in Judenburgu, kjer je bila rojena hčerka Marija. Ko ni bilo izgledov za vrnitev v domovino, so se tudi oni odločili za izselitev in dospeli z ladjo General Sturgis 3. decembra 1948 v Argentino. Prva leta so živeli v Ramos Mejiji, kjer se je rodila hčerka Anica, nato v Moronu, kjer je bil rojen sin Janez. Mož se je zaposlil v Tintorerii Morón. Kasneje so živeli v Jepenerju, nato se je družina naselila na otoku Hia-

watha v Delti, v ustju reke Río Capitán. Tam so bili 10 let oskrbniki in Hiawatha je postala za Slovence v Buenos Airesu priljubljen izletniški kraj za sončenje in kopanje v reki. Pirčevi so vse gostoljubno sprejemali, saj so se lastniki otoka s tem strinjali. Lasten dom si je nato družina zgradila v Villa Udaondo (Parque Leloir). Pa je odbor Počitniškega doma dr. Rudolfa Hanželiča v Doloresu v kordovskih hribih povabil zakonca Pirc za oskrbnika. Tam sta bila cenjena oskrbnika od leta 1974 do 1979, ko je gospod Lojze meseca septembra umrl in bil pokopan na bližnjem pokopališču, kjer počiva tudi dr. Hanželič. Gospa Marija je tam ostala sama še do leta 1986, ko se je preselila k hčerkama Anici in Mariji. V Sloveniji še živijo njene 3 sestre, v Argentini pa jo bodo pogrešali hčerki in sinova in 9 vnukov.

Rojaki, ki smo Pirčeva zakonca spoznali v taboriščnih letih, na Hiawathi ali v Córdoba, ju bomo ohranili v najlepšem spominu kot dobra, preprosta in prijazna človeka, zvesta krščanstvu in slovenstvu.

Kati Feltrin Quiroga

15. julija je v buenosaireškem predmestju Villa Bosch umrla ga. Katarina Feltrin por. Quiroga. Rojena je bila v trdni kmečki družini v Šentviški Gori blizu Tolmina. V družini je bilo 11 otrok, 7 dečkov in 4 deklice, vendar so 3 otroci umrli že v prvih letih življenja. Kati je bila druga v vrsti otrok. Kaj je bilo v resnici partizanstvo, je družina do konca spoznala ob koncu vojne in revolucije. Iz „osvobojene“ domovine se je družini posrečilo uiti v izgnanstvo po veliki noči leta 1946. Umaknili so se najprej v Gorico, pot pa jih je peljala naprej v begunsko taborišče v Videm in nato Vincenzo. Ker ni bilo videti, da bi se v kratkem razmere v domovini normalizirale, se je družina odločila za izselitev čez morje. Z ladjo General Stewart so dospeli v Argentino 11. julija 1948. Eno leto je družina živela v stari stavbi na cesti Ramón Falcón 4158, kjer je sedaj Slovenska hiša. S trdim delom

in varčnostjo so si kupili zemljišče in delno zgradili lastni dom v Villa Madero in se tja preselili. Oče je v 70 letih umrl že leta 1954, mati pa pri 73 leta 1972. Kati se je leta 1973 poročila z domačinom Domin-

IZ NAŠE KRONIKE

Biserna maša Albina Avguština je bila 3. julija v župnijski cerkvi Santa Rita v Bounlogne, kjer biva in še vedno deluje kot upokojeni župnik; v Slovenskem domu v Carapachay, kjer še vedno spoveduje na prve petke, je bilo bisernašno slavlje v nedeljo, 12. junija; v imenu SD ga je pozdravil predsednik Franci Korošec, učenki Anica Korošec in Tatjana Klemen sta mu izročili slovenski šopek, Sandi Žnidar pa je pozdravil biseromašnika z recitacijo; z biseromašnikom so somaševali mons. dr. Mirko Gogala, ki je bil tudi slavnostni govornik, mons. Jože Škerbec, krajevni dušni pastir France Cukjati in Franc Šenk; med mašo je bilo ljudsko petje ob orgljanju Janeza Žnidarja; med slavnostnim sku-pnim kosilom so jubilarntu čestitali Jože Šenk v imenu nekdanjih učencev, Ivan Žnidar v imenu karapačajske skupnosti in delegat Škerbec v imenu Slovenskega dušnega pastirstva; lic Terezka Žnidar mu je izročila pergament s podpismi vseh navzočih.

Volitve Slovenskih krščanskih demokratov v Argentini so bile zaključene 12. julija; iz-voljeni so bili novi okrajni odbori (9 predsednikov, ki so člani Območnega IOSKD,

gom Quirogo, po poklicu policistom. Postavila sta si dom v Villa Bosch. Vendar srečno zakonsko življenje ni trajalo dolgo. Pred 13 leti jo je zadela možganska kap. Večmesečno zdravljenje v bolnišnici ji ni moglo pomagati in je bila do smrti priklenjena na posteljo. V deklških letih se je udeleževala sestankov in prireditev Slovenske deklške organizacije, po poroki pa je do bolezni veliko pomagala na krajevni župniji. V veliko tolažbo so ji bili zadnja leta poleg obiskov domačih obiski nekdanjih prijateljic, slovenska pesem in trdna vera, ki jo je ohranila kljub izredno težkim življenjskim preizkušnjam. Za njo žalujejo ena sestra in trije bratje v Argentini in en brat v Severni Ameriki.

in 33 odbornikov, ki so člani Območnega sveta SKD) po naslednjih okrajih: **Carapachay:** lic. Ana Marija Korošec in Jože Šenk; **Slovenska vas-Lanus:** dr. Andrej Fink, Ludvik Šmalc, Ciril Jan; **Mendoza:** Stane Grebenc, inž. Jože Šmon, Pavel Bajda, Darinka Žumer, Miha Bajda, inž. agr. Marko Bajuk, inž. Janez Grntal; **Miramar:** Lojze Trpin, Ludvik Mandl; **Castelar-Hurlingham:** Janez Jelenc, Gregor Batagelj, dr. Miha Stariha, Marjana Magister, arh. Ivan Kogovšek, Dominik Oblak in lic. Stanko Jerebič; **San Martin:** Stanko Oberžan, Franc Zorec, Rezi Marinšek, Anton Podržaj, Gregor Verbic in Franc Lobnik; **Slomškov dom:** Anton Kastelic, Aleksander Avguštin, Pavle Novak, Ivan Makovec, Pavla Škraba in Tončka Trobec; **Slovenska hiša-Berazategui:** inž. Jernej Dobovšek, lic. Franci Markež in Tone Mizerit; v Bariločah bodo volitve kasneje, predsednik je Ciril Markež; no-vi člani Sveta SKD so 12. julija na seji v Slovenski hiši izvolili za naslednje obdobje vodstvo območnega Izvršnega odbora: predsednik inž. Jernej Dobovšek, podpredsednik lic. Franci Markež, tajnik Tone Mizerit, blagajničarka Mici Malavašič Casullo in organizacijski tajnik Jože Šenk.

Družinska nedelja Slomškove šole v Ramos Mejiji je bila v nedeljo, 19. julija: učenci so brali mašni berili, molili prošnje za vse potrebe, prinesli mašne darove in peli med mašo pod vodstvom Olgi Omahna Urbančič; po maši je zbrane pozdravila voditeljica šole Saša Zupan Omahna, otroci vrtca in učenci 1., 2. in 3. razreda so pod vodstvom Marcela Brula uprizorili igrico Gozdni škrt Jokej, učenci od 4. do 8. razreda so pod vodstvom Štefana Godca deklamirali v počastitev mater in očetov, pod vodstvom Olge Omahna Urbančič pa jim zapeli venček pesmi; po skupnem kosilu so se otroci in starši igrali na dvorišču Slomškovega doma pod vodstvom Alenke Čop Malovrh.

29. mladinski glasbeni večer v organizaciji SDO in SFZ je bil v Slovenski hiši mons. Antona Oreharja v soboto, 25. julija; nastopili so: ansambel „Trio mi štirje“, novi Otroški zbor Zedinjene Slovenije pod vodstvom Marte Selan (Slavko Mihelčič: Štorkljači in Klipe Klope, S. Alemani: Frailecito campanero), pianist Ivan Vom-

bergar (Chopin), misijonska skupina „Sledovi“ (poleg drugih 2 pesmi tudi Svetega Duha si nam poslal, besedilo Stanko Janežič, uglašbil Ivan Vombergar), Ansambel Rock and Polka in Mladinski pevski zbor iz San Justa pod vodstvom Andrejke Selan Vombergar (Sem zaljubljen bil (narodna), Po cesti gre (Ubald Vrabc), črnsko duhovno Swing low, iz Vivaldijeve Glorie: Quoniam tu solus sanctus in Cum Sancto Spiritu) ter Credo iz Misa criolla Ariela Ramirez (Ivan Vombergar, orgle; Franci Grilj, charango; Patricija Grilj, boben; Anči Puntar, kitara; Marcel Brula in Andrej Grilj, solista); scena: Dani Čop, Bine Magister in Tone Vivod, zvok: Janez Jereb; luči: Damijan Ahlin; vezno besedilo Danice Malovrh sta brala Danijel Kocmur in Cecilija Jelenc; predsednica mladinskih organizacij je Irena Žužek; za sklep je vsa dvorana zapela mladinsko himno: Slovenska smo mladina.

Dr. Andrej Fink je v soboto, 1. avgusta, v Slovenski hiši na kluturnem večeru SKA predaval o pomenu in mejah globalizacije.

„O Bog, preprosto ne morem se odločiti, kaj naj danes oblečem.“

malo za šalo...

Neki nogometni klub je dobil v štirih igrah 25 golov.

Predsednik kluba vratarju: „Plačamo ti 25 dolarjev, če greš za vratarja k nasprotnemu klubu.”

++

Žena možu: „Za dve minuti stopim k sosedu. Premešaj, prosim, golaž vsaki dve uri.”

++

Pred nebeškimi vrati stoji inštalater, ki ima komaj 36 let.

Nejevoljen vpraša svetega Petra: „Zakaj sem moral tako mlad umreti?”

Sveti Peter pogleda v knjigo, potem pove: „Po urah, ki si jih zaračunal svojim strankam, si star 97 let.”

++

„Ali vas bom smel še kdaj videti?”

„Telefonirajte mi! Moja številka je v telefonskem imeniku.”

„In vaše ime?”

„Ime je tam zraven.”

++

Gostitelj je zaigral pred gosti na klavir neko skladbo. Eden od gostov drugemu: „Ta

bi moral igrati na radiu?”

„Ker igra tako dobro?”

„Ne, ampak ker radio lahko uganeš.”

++

Več delaš, več zaslužiš. Več zaslužiš, več porabiš. Več porabiš, manj imaš. - Manj delaš, manj zaslužiš. Manj zaslužiš, manj porabiš. Manj porabiš, več imaš.

++

„Naš pes je zmeraj bolj len. Poprej mi je prinesel vratico, ko je hotel ven, zdaj pa mi prinese ključke od avtomobila.”

++

„Ali sinoči niste slišali, ko sem trkal z metlo po stropu?”

„Seveda sem slišal. Nikar se ne opravičuj, saj smo bili tudi pri nas precej glasni!”

++

„Franci, Franci, bojim se, da se midva ne bova srečala v nebesih!” pravi katehet nagajivemu učencu.

„Česa ne poveste?” se začudi Franci. „Kaj ste ga pa uspičili?”

++

Iz sporeda kmetijske razstave: „Ob 10. uri prihod go-

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Lahko je kritizirati drugega. Kritiziraj prvega!
- Večina stopa naprej. Manjšina se pelje.
- Velikost naslanjača žal ni v nobenem razmerju s širino človeka.
- Bolj ko sem pogumen, bolj me je strah.
- V dialogu z njim nisem prišel do besede.
- Vest ga grize, vendar je vse bolj zajeten.
- Birokracijo dobiš, če križaš oblast z neumnostjo.
- Polemika po balkansko: na nasprotnika blato, javnosti pesek v oči.
- Tisti v parlamentu počasi dojemajo, hitreje pa zajemajo.
- Šef je kot rastlina: če je ne zalivaš, uveneš.
- Kadar so mučitelji spretni, kritikov ni slišati.
- Družba, ki v njej živimo, ni veliko vredna, tudi mi smo njen del.
- Za potovanje v prihodnost niso potrebne široke poti, pač pa široka obzorja.

vedi, ob 11. uri prihod častnih gostov, ob 12. uri skupno kosilo.”

++

Učiteljica pelje otroke na umetniško razstavo. „Glejte, otroci, ta slika naj bi predstavljala mater z otrokom.”

Niko se oglasi: „In zakaj je ne predstavlja?”

++

„Ob vse sem,” pove oče bodočemu zetu, „ob hišo, ob avto - vse, kar sem imel, je izgubljeno. Ali se hočeš kljub temu poročiti z mojo hčerko?”

„Rajši ne, saj nisem tako nečloveški, da bi vam vzel še zadnje, kar vam je ostalo!”

KJE JE KAJ

Gospodov dan -

Lojze Kukovica 225

Osebnost Antona Martina Slomška

- Dr. Franc Kramberger, mariborski škof 227

Slomškova življenjska pot -

Stanko Janežič 228

Materin jezik je najdražja dota -

Anton Martin Slomšek 228

Vabilo papežu

Janezu Pavlu II. 229

Samo eno je potrebno -

Alojz Rebula 230

Naš skupni ponos - Dr. Franc Rode,

ljubljski nadškof 232

Papežev obisk na Hrvaškem -

Ta narod potrebuje spodbudo

za življenje - Ivan Koren-

Dr. Franc Rode 234

Klic Marije iz Fatime -

Anton Nadrah 237

Slovenija danes -

Branko Rozman 239

Politično besedilo o slovenski

preteklosti - Justin Stanovnik 240

Moja dežela - kdaj boš zares

moja? 242

Moji spomini (10) -

Boris Koman 243

Blagoslovitev gradbišča za novo

Škofijsko gimnazijo v Vipavi -

Zlata poroka Ivana Klemenčiča

in Mici roj. Kokalj 246

Beg v svobodo -

Janez Mohar 247

Biti zdrav in zdrav ostati -

Dr. Irena Grecs 250

Odšli so 251

Iz naše kronike 236, 249, 250 255

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Stavljeno, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina - Tel.: (54-1) 307-1044 - Fax: 307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1998: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

Zgoraj: Basbaritonist Janez Vasle na samostojnem koncertu 18. julija v Slovenski hiši ob spremljavi prof. Haydée Trinca na klavirju.

Zgoraj: Še en posnetek z odprtja razstave 9 slovenskih slikarjev v Slovenski hiši.

Druga vrsta od leve: Lanski abiturienti iz Mendoze na svojem vandranju po Sloveniji. - Praznovanje očetovskega dne v Našem domu v San Justu. - **Spodnje tri slike:** Tako so delale butarice pridne žene in dekleta v Slomškovem domu letos...

Od zgoraj navzdol in od leve: V Čilu umrli mons. Janez Mohar družino Čilenca Juana, ki je bil z osmimi leti že brez staršev in je tedaj skrbel zanj ta slovenski duhovnik, mu pomagal, da se je izšolal postal inženir. - Ob grobu duhovnika Ludovika Ceglarja v Braziliji Mestnik Jože (levo), njegov tipkar skozi 25 let, in Karel Ceglar SD Ludovikov brat. - Profesorji SSTRMB v Buenos Airesu, od leve: Mile Ahčin, prof. Alenka Magister, Marjan Loboda, prof. Metka Mizerit, prof. Jure Vombergar, prof. Neda Vesel Dolenc, ravnateljica, Tone Mizerit, Terezka Prijatelj, mons. Jože Škerbec, dr. Štefan Godec, dr. Marjan Kremžar in Lojze Rezelj. - **Spodaj:** Učenci letošnjega letnika SSTRMB v Buenos Airesu.

Correo
Argentino
Suc. 7 Bs. As.
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 6395
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 2560

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: José Skerbec
Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
Composición, Armado e impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina